
Jaarverslag 2020

HUMANISTISCH
VERBOND

1. Inleiding en leeswijzer

De Vereniging Humanistisch Verbond, statutair gevestigd in Utrecht, is een levensbeschouwelijke vereniging. De vereniging telt op 31 december 2020 17.039 leden (op 31 december 2019 waren dit er 15.261), verdeeld over 31 afdelingen en 4 lokale werkgroepen. De Jonge Humanisten, de jongerengroep van de vereniging, heeft rond de 600 leden. Voor het eerst passeerde het Humanistisch Verbond de grens van 17.000 leden.

Gelieerde en verbonden partijen

In de jaarverslaggeving van de Vereniging Humanistisch Verbond is opgenomen de samengevoegde jaarrekening van de Vereniging Humanistisch Verbond, de Stichting Steunfonds Humanisme en de stichting Socrates. Eveneens is opgenomen de enkelvoudige jaarrekening van de Vereniging Humanistisch Verbond.

De Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Rotterdam beheert het restant van een legaat dat ooit door een lid van het Humanistisch Verbond aan de afdeling Rotterdam-Rijnmond is geschonken. Gedurende vele jaren groeide het beschikbare budget doordat de renteopbrengsten hoger waren dan de (bank)kosten en de onttrekkingen. Dit is echter niet meer het geval vanwege het feit dat de renteopbrengsten tot nul zijn gereduceerd. Het voornemen bestaat om het vermogen van de Stichting onder te brengen bij het Humanistisch Verbond onder toezicht van het Hoofdbestuur als een geormerkt budget voor de afdeling Rotterdam-Rijnmond, waarna de Stichting kan worden ontbonden.

In het hoofdstuk Algemene toelichting en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gaan we nader in op de relatie tussen het Humanistisch Verbond met deze en andere gelieerde organisaties.

2. Statutaire doelstelling

De vereniging Humanistisch Verbond heeft drie doelen. Zij wil:

1. Mensen verenigen die sympathiseren met het humanistisch beginsel. Ofwel, het idee dat het leven én de wereld met menselijke vermogens te begrijpen is. Wezenlijk is daarbij het uitgangspunt dat voor onderscheidend oordelen over de wereld niets of niemand buiten de mens verantwoordelijk kan worden gesteld. Daarbij is verantwoordelijkheid nemen voor de omgeving essentieel. Centrale waarden zijn zelfbeschikking, vrijheid, gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid.
2. Een centrum zijn voor verdieping, verspreiding en verdediging van de humanistische levensbeschouwing.
3. Activiteiten ontwikkelen of deelnemen aan activiteiten van andere organisaties of instellingen die bijdragen aan een samenleving van mensen die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun medemens, de natuur en de samenleving.

De Stichting Steunfonds Humanisme heeft als doel het werven en beheren van financiële middelen voor het Humanistisch Verbond.

De Stichting Socrates heeft als doel het installeren van leerstoelen op Nederlandse Universiteiten ten behoeve van Humanistische wetenschapsbeoefening.

3. Bestuurbeleid

3.1 Humanistisch Verbond

2020 Is het vierde jaar waarin het beleidsplan Vrij en Menswaardig (2017-2021) wordt uitgevoerd. Tijdens de Algemene Leden Vergadering in november 2019 is afgesproken dat het meerjarenbeleidsplan met een jaar verlengd wordt tot 31 december 2021. Het beleidsplan biedt nog voldoende inhoudelijke richting en een verlenging geeft aan de nieuwe voorzitter de mogelijkheid om een stempel te zetten op het toekomstige meerjarenbeleidsplan. Tevens biedt een verlenging de mogelijkheid om een nieuw regeerakkoord indien nodig te verwerken in de prioriteiten van een nieuw beleidsplan.

In 2019 en 2018 signaleerden wij immers al dat het programma Zelfbeschikking om meer aandacht vroeg dan eerder was gedacht. Het IJskastbeleid van het kabinet op medisch- ethische thema's vroeg om voortdurende agendering. Nu na 4 jaar kabinetsbeleid is er steeds meer erkenning dat onze typering van IJskastkabinet klopte. Ook zagen we steeds meer luidruchtige conservatieve stromingen die abortus en euthanasie ter discussie stellen.

Bijzondere ledenraadpleging werkgroep VISIE 2020

Volgend op afspraken die gemaakt werden tijdens de ALV eind 2019, is de werkgroep VISIE 2020 onder leiding van John Geurts en Marco Oostdijk aan de slag gegaan met een brede ledenraadpleging. Zij deden dat op basis van de vraag: welke ambities zou het HV volgens leden moeten meenemen in het volgende meerjarenplan? De werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van lokale afdelingen, leden, UvH alumni en bestuursleden. Tussen februari en oktober 2020 organiseerden zij vijf interactieve workshops in samenwerking met lokale afdelingen in verschillende regio's. Daarnaast werd een enquête uitgezet, waarop 1348 reacties kwamen en ontwikkelden medewerkers van het landelijk bureau hun eigen visiestukken.

Alle reacties werden integraal verwerkt resulterend in het adviesrapport “Dat vlammetje, dat inspireert” waarin totaal 16 inhoudelijke en strategische ambities worden toegelicht, aangevuld met handelingsperspectieven. Voor twee onderwerpen werd nadrukkelijk aandacht gevraagd, namelijk (1) een maatschappelijk verbindende rol voor het HV als reactie op toenemende polarisatie en (2) het ontwikkelen van groen humanisme, in het licht van de mondiale klimaatcrisis.

2020 Was een uitzonderlijk jaar voor de samenleving, de vereniging en de medewerkers doordat in maart corona ons leven veranderde. Naast de vaste investeringsprogramma's heeft het Humanistisch Verbond zich ook beziggehouden met het effect van corona op ons (dagelijks) leven, de politiek en de samenleving.

In 2020 is het HV ook gestart met de voorbereiding van het 75-jarig bestaan. De eerste activiteit in dit kader was de campagne “dat neigt naar humanisme”. We startten deze campagne door vlak bij het geboortehuis van Jaap van Praag in Amsterdam Oost een sokkel te plaatsen en mensen uit te nodigen zelf te bepalen wie of wat er wat hun betreft op een sokkel geplaatst mag worden.

In 2020 is er conform de beleidsmatige vooruitblik gewerkt aan de volgende 5 investeringsprogramma's en ontwikkelingsprogramma's (in andere delen van dit bestuursverslag gaan we uitgebreider in op deze programma's):

a) Zelfbeschikking. We agenderen het recht op zelfbeschikking bij medisch-ethische thema's, maar ook bij relatievormen en zaken als privacy.

b) Geestelijke Verzorging; omzien naar elkaar. In dit programma laten we samen met humanistische partners waaronder humanistisch geestelijk verzorgers, zien hoe menselijke waardigheid in afhankelijke, kwetsbare situaties kan worden vormgegeven.

c) Inspiratie voor het leven. In dit programma geven we invulling aan het persoonlijke humanisme en bieden leden en geïnteresseerden inspiratie en hulp op het gebied van zingevingsvragen

> Humanisme en duurzaamheid. Dit programma is vooral verbonden aan inspiratie voor het leven. De nadruk ligt dus op persoonlijke inspiratie en niet op een maatschappelijk agenderende taak van het HV op dit onderwerp.

d) Freedom of Thought waarin we aandacht vragen voor de positie van vrijdenkers en ongelovigen in de wereld. Dit doen we samen met onze internationale organisatie Humanists International (voorheen IHEU). Tevens agenderen we vanuit dit programma ook de positie van vrijdenkers met onder meer een islamitische achtergrond. Wij eisen het recht op afvalligheid op en bieden een thuis aan nieuwe Nederlandse vrijdenkers die hun identiteit verder willen ontwikkelen.

e) Onderwijs, persoonsvorming en burgerschap. In dit programma werken we samen met humanistisch vormingsonderwijs aan het versterken van persoonsvorming en burgerschap. Op deze manier zijn we een partner voor ouders die hun kinderen humanistische waarden in de opvoeding mee willen geven.

In de beleidsmatige vooruitblik die jaarlijks wordt vastgesteld door de algemene ledenvergadering is opgenomen welke doelen er per kalenderjaar bereikt gaan worden. Het hoofdbestuur vergaderde in 2020 7 keer. Op de agenda stonden onder meer:

- a. De uitwerking van het meerjarenbeleid
- b. De jaarrekening 2019 rapportages 2020 en de begroting 2021
- c. De werving van een nieuwe voorzitter en 2 nieuwe hoofdbestuursleden
(allen in verband met aflopen van termijnen van de zittende bestuurders)
- d. De gevolgen van corona op de ontwikkeling van het HV

- e. De voortgang van de visiewerkgroep
- f. De voortgang in de voorbereiding van het jubileumprogramma
- g. Ontwikkelingen van gelieerde stichtingen met name HUMAN en Universiteit voor Humanistiek
- h. De ontwikkelingen op het landelijk bureau
- i. Politieke actualiteiten

Het Humanistisch Verbond is als wettelijk vertegenwoordiger van de humanistische levensbeschouwing verantwoordelijk voor de inhoudelijke benoemingen van humanistisch geestelijk verzorgers (hgv'ers).

Benoemingen geestelijk verzorgers

In het jaar 2020 werden 19 hgv'ers benoemd, waarvan 3 voorwaardelijk in verband met het behalen van hun bul aan de Universiteit voor Humanistiek (UvH). Nieuwe hgv'ers worden verwelkomd middels een ceremonie tijdens het jaarlijkse symposium. Vanwege de coronamaatregelen was het niet mogelijk dit te organiseren. Daarom ontvingen 6 van de nieuwe hgv'ers het Happy Human speldje via een online ceremonie tijdens de Algemene Leden Vergadering op 21 november. Zij stelden zich daarbij voor aan de leden van het Humanistisch Verbond.

Het Humanistisch Verbond is ook verantwoordelijk voor bestuursbenoemingen van een aantal organisaties, waaronder Stichting Steunfonds Humanisme, Humanistische stichting Socrates, Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding (HUB), Raad van Toezicht Universiteit voor Humanistiek (UvH), Stichting HVO en Stichting HVO Primair (werkgeversorganisatie). Er vonden in 2020 verschillende benoemingen plaats zoals een nieuwe voorzitter voor de Raad van Toezicht van de Universiteit voor Humanistiek, alsmede een nieuw lid met de portefeuille financiën. Er zijn ook nieuwe bestuursleden in de stichting Socrates benoemd alsmede in het bestuur van het Dienstencentrum GVO/HVO.

Bestuurlijk overleg vond plaats met:

- Het Steunfonds Humanisme over de Jaarrekening Vereniging Humanistisch Verbond 2020
- De omroep Human over de verlenging en de inhoud van een convenant tussen de omroep en het Humanistisch Verbond
- De Universiteit voor Humanistiek (UvH) over de inhoud van de relatie op het gebied van de ambtsopleiding voor humanistisch geestelijk verzorgers en de institutionele verhouding tussen de UvH en het Humanistisch Verbond.

Het bestuur heeft ook dit jaar zijn jaarlijkse zelfevaluatie gehouden. Omdat het alleen mogelijk was online te vergaderen was dit minder uitgebreid dan gebruikelijk.

3.2 Steunfonds Humanisme

De werkzaamheden van het Steunfonds bestaan uit:

- Informatievoorziening, werving en uitvoering Dienst Executeur;
- (Juridische en fiscale) afhandeling van nalatenschappen.
- Beheer van notariële schenkingsakten;
- Beheer vermogen van het Humanistisch Verbond.

Het bestuur is in 2020 vier keer bijeengekomen. De belangrijkste onderwerpen waren:

- Opbrengsten nalatenschappen;
- Opbrengsten en beheer beleggingen incl. toetsen beleggingsbeleid;
- Liquiditeitsprognose
- Garant stelling voor de jubileum tentoonstelling
- Gevolgen van de corona crisis op werkzaamheden en beleggingen
- Aanpassing van het beleggingsbeleid

Toelichting: we hebben besloten het beleid t.a.v. duration aan te passen en de modelportefeuille te volgen.

In januari 2020 hield het bestuur een zelfevaluatie.

Het bestuur is in 2020 uitgebreid met een nieuw lid dat gespecialiseerd is in fondsenwerving met de afspraak dat het bestuurslid in 2021 zal overstappen naar het hoofdbestuur onder voorbehoud van goedkeuring door de ledenvergadering.

4. Activiteiten en resultaten

4.1 Freedom of Thought

In 2020 werd de initiatiefnota Vrij Zijn Om Niet Te Geloven in de Tweede Kamer behandeld. Nederland staat sinds jaar en dag in de internationale top van landen als het gaat om de vrijheid van geloof en ongeloof. Met de behandeling van deze nota worden nog bestaande nationale problemen aangekaart, zoals de veiligheid van ongelovige asielzoekers in azc's en er wordt vooral benadrukt dat Nederland een internationale verantwoordelijkheid heeft om mensen, die vanwege blasfemie of ongeloof worden vervolgd, te steunen. De speciale gezant voor vrijheid van geloof en ongeloof speelt hierbij een rol. Het Verbond zocht onder meer samenwerking met de gezant vanwege de ongewisse situatie van Mubarak Bala.

Mubarak Bala, voorzitter van de humanistische organisatie in Nigeria, werd in het voorjaar van 2020 opgepakt en er heeft nog altijd geen duidelijk proces tegen hem plaatsgevonden. Het HV voerde in het najaar actie voor Bala bij de Nigeriaanse ambassade. Naast de initiatiefnota was er meer aandacht in de Tweede Kamer voor geloofsverlaters. Op basis van verschillende moties stelde het kabinet subsidie beschikbaar voor de ondersteuning van geloofsverlaters. Het Humanistisch Verbond is uitgenodigd om met deze subsidie extra groepen voor nieuwe vrijdenkers op te zetten.

Door corona was het in 2020 moeilijk om de afvallige vluchtelingen in live groepen te ontmoeten. Daarmee verviel een belangrijke vorm van lotgenotencontact. Er is een enkele online bijeenkomst gehouden en voor het overige is er 1 op 1 contact onderhouden.

4.2. Zelfbeschikking als het gaat om leven, liefde en dood.

De vrijheid om je eigen persoonlijke invulling te geven aan leven, liefde en dood, speelde wederom een hoofdrol in de activiteiten van het Verbond. Onder de noemer “Stop Intimidatie bij de klinieken” voerden we actie voor een vrije toegang tot abortusklinieken in het land en pleitten we wederom voor bufferzones. Verschillende gemeentes gaven gehoor aan deze oproep waarbij Arnhem dit het meest effectief deed.

In januari verscheen het onderzoek van Els van Wijngaarden naar de doelgroep van de wet voltooid leven. Wij reageerden op het onderzoek met een opinieartikel in NRC om duidelijk te maken dat deze wet bij uitstek sociaal is en onderdeel van goede zorg zou moeten zijn. Ook toen Pia Dijkstra in juli haar wetsvoorstel indiende lieten wij van ons horen.

In 2019 stelden we met Henk Blanken een manifest op met de titel “ik wens je een goede dood”. Henk pleit voor een betere positie van nabestaanden bij beslissingen over euthanasie en dementie. In 2020 gaven we hier vervolg aan door samen met de NVVE een expertsessie in de Tweede Kamer te organiseren op dit onderwerp. Ook verzamelden we verhalen van mensen die te maken kregen met vergevorderde dementie, wel euthanasie zouden willen maar dit binnen de huidige interpretatie van de wet niet zouden krijgen. In september publiceerden we een opinieartikel in Trouw om nogmaals duidelijk te maken dat een groep mensen met dementie nu buiten de boot valt als het om euthanasie gaat. In november maakte de Toetsingscommissies Euthanasie bekend dat zij de criteria voor euthanasie bij dementie aanpassen zodat nabestaanden een stevigere positie krijgen en euthanasie bij vergevorderde dementie makkelijker moet worden.

Naar aanleiding van een onderzoek van ons is in 2019 een motie aangenomen door de Tweede Kamer die de minister opriep om drempels voor het gesprek over euthanasie bij de huisarts te verlagen. Minister De Jonge heeft hier in 2020 gevolg aan gegeven door het bestaande opleidings- en ondersteuningsaanbod te verzamelen en opdracht te geven voor een plan om huisartsen beter op te leiden en te ondersteunen. Dit plan is nog in de maak.

Uit onderzoek bleek in 2020 dat conversietherapie ('homogenezingstherapie') ook in Nederland voorkomt. Daarom zetten wij ons in om samen met de religieuze denominaties een gedragscode tegen conversietherapie ('homogenezingstherapie') op te stellen. Begin 2021 ronden we dit project af.

Om de coronamaatregelen van een juridische basis te voorzien werkte het kabinet vanaf mei aan een tijdelijke coronawet. Wij organiseerden een expertbijeenkomst met hoogleraren en een expertbijeenkomst met andere organisaties om gezamenlijk te bepalen welke onderdelen van de wet proportioneel waren en welke onderdelen vrijheden te vergaand inperkten. Zo werkten we bijvoorbeeld samen met Platform Burgerrechten. Zowel op de eerste als de tweede versie van de wet hebben wij gereageerd. In de tweede versie die door de Tweede Kamer is aangenomen zijn een aantal wijzingen doorgevoerd die wij ook voorstelden.

Ook hebben wij in april een opinieartikel voor het AD geschreven waarin we het kabinet opriepen om niet alleen met een medische blik naar de pandemie te kijken maar om op basis van verschillende invalshoeken een ethisch besluit te nemen over maatregelen.

Verder hebben wij ons op verschillende momenten tijdens de pandemie hard gemaakt voor de gelijke behandeling van gelovigen en niet-gelovigen in Nederland. Onze insteek daarbij was dat zingeving en inspiratie niet voorbehouden zijn aan bijvoorbeeld kerken en moskeeën. Als minister Grapperhaus het verantwoord achtte om kerkdiensten in aangepaste vorm met maatregelen door te laten gaan zou dat ook voor activiteiten die inspiratie bieden voor niet-gelovigen moeten gelden.

4.3 Omzien naar elkaar; Geestelijke Verzorging

Humanistisch geestelijke verzorging

De bezetting van de humanistisch geestelijke verzorging bij Defensie bleef in 2020 ongewijzigd op 38 fte. Bij Justitie waren er eind december 27 hgv'ers werkzaam en er was een vacature. De 28 medewerkers vulden 16,5 fte (594 uren). Dat is iets minder dan in 2019 vanwege een interne verrekening voor alle denominaties. Het aantal hgv'ers met uitsluitend een eigen praktijk was 13 (1 meer dan in 2019). Daarnaast heeft een aantal hgv'ers naast hun intramurale functie een eigen praktijk.

Eind 2020 waren er tenminste 43 hgv'ers (plus 2 gepensioneerde hgv'ers) betrokken bij een of meer van de gesubsidieerde Centra voor Levensvragen. Dat zijn er 8 (plus 2) meer dan het jaar daarvoor. Eén hgv'er is werkzaam bij de Politie, een nieuw werkveld voor de humanistisch geestelijke verzorging. De meeste hgv'ers (135) zijn werkzaam in de klassieke werkvelden in de zorg (ouderenzorg, ziekenhuizen, psychiatrie). Daarnaast zijn enkelen in specifieke kleine werkvelden actief, zoals de verslavingszorg, revalidatie, hospice, verstandelijk gehandicapten, onderwijs en onderzoek, en een hgv'er is sinds vorig jaar werkzaam in het aardbevingsgebied in Groningen. Per eind december 2020 bedroeg het totaal aantal benoemde hgv'ers 223.

Tijdens de start van de eerste lockdown publiceerden we de Thuisblijverspost, een serie van zeven nieuwsbrieven om mensen geestelijk door deze periode te slepen. Ook zetten we de Lifeline op, een telefoonnummer waarmee mensen tijdens de eerste lockdown elke werkdag een humanistisch geestelijker verzorger konden spreken. Aan de Lifeline werkten 20 hgv'ers mee.

Ook lobbyden we tijdens de eerste lockdown samen met de andere zendende instanties voor het belang van geestelijke verzorging. Dit leidde ertoe dat geestelijke verzorging ook op de lijst van vitale beroepen terecht kwam. In mei organiseerden we samen met het Collectief voor Imperfectie een reeks online bijeenkomsten over omgaan met eenzaamheid en isolatie tijdens de pandemie.

De samenwerking met Sitagre om mentale klachten van werknemers meer als levensvragen te zien in plaats van als vragen voor een psycholoog hebben we geëvalueerd en we hebben besloten om de samenwerking voort te zetten. Sitagre is inmiddels opgegaan in een bedrijf dat Zorg van de Zaak, waar een punt zal worden ingericht waar vanuit hgv'ers aan opdrachten worden gekoppeld.

In 2020 hebben we ook Lifestream geëvalueerd. Omdat Lifestream in drie jaar tijd niet aan zijn doelen had voldaan en er geen zicht op was dat Lifestream zichzelf financieel zou kunnen onderhouden is ervoor gekozen op het platform stop te zetten. De inhoud van Lifestream is geïntegreerd in de reguliere website van het Humanistisch Verbond.

Samen met de andere zendende instanties is een advies uitgebracht over de lange-termijninrichting (en financiering) van de geestelijke verzorging in de thuissituatie. Het kabinet heeft er nu voor gekozen om tot volgend jaar een tijdelijke subsidie te hanteren en zich opnieuw te beraden op structurele financiering.

Het was door corona niet mogelijk een werkconferentie of symposium te organiseren in 2020. Voor de werkconferentie was de voorbereiding wel al in een vergevorderd stadium. In plaats van deze evenementen is tijdens de ALV veel aandacht aan zingeving besteed. hgv'er Beate Giebner ging in gesprek met Fokke Obbema en Jodie Ras droeg een column voor.

Daarnaast organiseerden we een bijeenkomst over de impact van corona voor hgv'ers in de zorg. Anne-Mei The en Gijsbert van Herk hielden een praatje tijdens deze online bijeenkomst. De bijeenkomst leidde ertoe dat we samen met Anne-Mei en Gijsbert een manifest hebben opgesteld om kwaliteit van leven in de langdurige zorg niet uit het oog te verliezen tijdens de coronacrisis. Het manifest onder de titel "Isoleer het Virus, niet de Mensen " is in eerste instantie met de steun van 82 hoogleraren, bestuurders, mantelzorgers e.d. opgesteld. Vervolgens is het manifest door bijna 7000 mensen ondertekend en plaatsten we een advertentie met het manifest erop in de zaterdagkrant van de Volkskrant. Naar aanleiding van ons manifest beloofde minister De Jonge aan de Tweede Kamer dat er niet nogmaals een bezoekverbod in verpleeghuizen zou komen maar waar nodig is dit wel gebeurd.

4.4 Onderwijs

In 2020 heeft het programma onderwijs en opvoeding concretere zichtbaarheid gekregen. Onder andere middels twee producten die door het onderwijs gedeeld zijn. Ten eerste maakte het HV de handreiking 'De scholen weer open' met Arkade. Een handreiking voor scholen om met gebruik van rituelen op een zinvolle manier hun leerlingen weer te verwelkomen in juni, met ruimte voor de diverse ervaringen van de leerlingen en docenten.

Het tweede product was de handreiking 'Kinderen en racisme', die samen met Nederland wordt Beter gemaakt is. In directe reactie op de Black Lives Matter protesten van mei/juni liet het HV hiermee een humanistisch geluid horen en gaven we ouders/opvoeders/docenten concrete handvatten om op humanistisch-pedagogische wijze met racisme aan de slag te gaan. Naast positieve reacties waren er ook kritische geluiden op de handreiking, met name uit de eigen achterban. Naar aanleiding van de kritiek is een discussie gevoerd over humanisme en identiteitsdenken. Dit heeft niet tot concrete aanpassingen van de handleiding geleid.

Begin 2020 presenteerden we bij HVO het nieuwe kader 'Ik, jij en de wereld'. Hierin staat omschreven wat er van HVO docenten wordt verwacht aan humanistische uitgangspunten en welke thema's en doelen er in het onderwijs aan bod komen. 9 docenten kwamen in aanmerking voor een "zending" van het hoofdbestuur en kwamen daarmee in aanmerking om humanistisch vormingsonderwijs te geven.

In november reageerde het HV samen met Tim Hofman op de uitspraak van Arie Slob dat scholen de ruimte mogen krijgen om een zogenaamde anti-homo verklaring te laten ondertekenen door ouders. Het HV riep op om artikel 23 aan te scherpen en ervoor te zorgen dat iedereen de ruimte krijgt op school om zichzelf te zijn, ongeacht welke seksuele voorkeur. De brief werd meer dan 30.000 keer ondertekend.

4.5 Inspiratie voor het leven

Lezingen, cursussen en andere evenementen werden in 2020 ernstig gehinderd door corona. Er werd heel veel afgelast en het verplaatsen naar een onlineevenement paste niet altijd bij het HV.

De Socrateslezing van Henk Blankenover euthanasie bij dementie werd op onze site en bij de Correspondent gepubliceerd. Door corona kon het live event niet plaatsvinden.

Zoals al gezegd werden veel activiteiten van afdelingen afgezegd.

In Leeuwarden spraken we over de zorg voor mensen met dementie in de thuissituatie als onderdeel van de Thuisop Zuid on tour. Vanwege de maatregelen met een klein gezelschap. Andere steden moesten helaas geannuleerd worden.

We zijn een samenwerking gestart met de Vrije Academie. Speciaal hiervoor hebben we een collegereeks humanisme ontwikkeld. De samenwerking wordt voortgezet in 2021. In samenwerking met de afdelingen en de Vrije academie hebben we 45 cursussen verspreid door het land geprogrammeerd. Hieraan hebben zo'n 500 mensen, zowel leden als niet leden, deelgenomen. Met deze samenwerking met de Vrije Academie willen we een bredere kring van mensen die geïnteresseerd zijn in het humanisme aanspreken.

4.6 De Vereniging

In 2020 beperkten de coronamaatregelen de mogelijkheden voor het organiseren van activiteiten. Gemiddeld werd nog geen 40% van de voor 2020 voor directe activiteiten begrote bedragen daadwerkelijk besteed. In sommige regio's (waar de achterban in meerdere opzichten tot risicogroepen behoort) vielen de activiteiten volledig stil.

Maar vervolgens werd er nog steeds van alles georganiseerd in het land: veel besturen omarmden de digitale mogelijkheden en organiseerden video-bijeenkomsten en lieten zich daarbij door het landelijk bureau ondersteunen. Wie nog geen e-mailnieuwsbrief verstuurde, ging daar wel toe over, vaak via professionele e-mailplatforms. De Jonge Humanisten in Groningen en Nijmegen organiseerden online-filmavonden en cafés, waarin films voorbesproken werden, daarna keek men online naar een film en trof elkaar daarna weer online om na te bespreken. Utrecht liet de vaste discussieavond Moving Minds online of in gemengde vorm doorgaan en ook tussen de lockdowns door werden fysieke filmavonden georganiseerd; mensen stelden het op prijs om daar – met veilige afstand – toch weer tussen gelijkgestemden te zijn. Er werden digitale lokale algemene ledenvergaderingen georganiseerd, of de jaarrekening en de plannen voor het komende jaar werden per e-mail voorgelegd om mandaat van de achterban te halen.

Waar mogelijk, werd fysiek contact met afdelingen onderhouden: in Soest-Baarn werd (coronaveilig) een nieuw afdelingsbestuur geïnstalleerd, waar ook vertegenwoordiging van het hoofdbestuur en het landelijk bureau bij aanwezig was. Met de afdeling De Bevelanden en de Werkgroep Zeeland werden constructieve en voortvarende overleggen gehouden, met het oog op het samenvoegen in een later stadium. In Leeuwarden spraken we over de zorg voor mensen met dementie in de thuissituatie als onderdeel van de Thuis op Zuid on tour. Vanwege de maatregelen met een klein gezelschap. Bijeenkomsten in andere steden moesten helaas geannuleerd worden.

In Juni werd de actieve leden-dag vervangen door een dag voor de voorzitters van afdelingen en werkgroepen. In een coronaproof opstelling wisselden de afdelingen en het hoofdbestuur met elkaar uit wat de gevolgen waren van corona op het afdelingsleven en de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten.

In november werd ook de landelijke Algemene Ledenvergadering digitaal gehouden, waarbij tot wijzigingen in het hoofdbestuur werd besloten en de nieuwe voorzitter Mardjan Seighali werd benoemd. Zo'n 420 leden hadden zich hiervoor aangemeld, ongeveer de helft nam daadwerkelijk deel. Ook werd er gesproken over de thema's die de visiewerkgroep had opgehaald bij de leden en de afdelingen. In plaats van aparte workshops voor de vergadering vonden er tijdens de vergadering intermezzo's plaats. Zoals een interview door Fokke Obbema met 2 humanisten over de zin van het leven. En een column van Jodie Ras over het leven van gedetineerden in coronatijd.

De organisatie had baat bij de door de overheid ingestelde mogelijkheid om digitaal te vergaderen / mandaat te halen, ook al voorzagen de statuten niet in een digitale ledenraadpleging. Het algemene respons erop was zo positief dat het het overwegen waard is om die mogelijkheid via instemming door de ALV aan de statuten en het huishoudelijk reglement toe te voegen.

5. Fondsen en Ledenwerving

5.1 Fondsenwerving

Opnieuw heeft het Humanistisch Verbond een record aan aantal nieuwe leden geworven. Aan het einde van het jaar telde de vereniging 17.039 leden. De opbrengst aan giftverzoeken bleef echter achter. Zowel het aantal giftverzoeken als de opbrengst per verzoek. In totaal zijn er twee giftverzoeken gedaan bij de leden, in september en december. Het resultaat op 31-12-2020 is in totaal afgerond € 53.000.

5.2 Ledenwerving

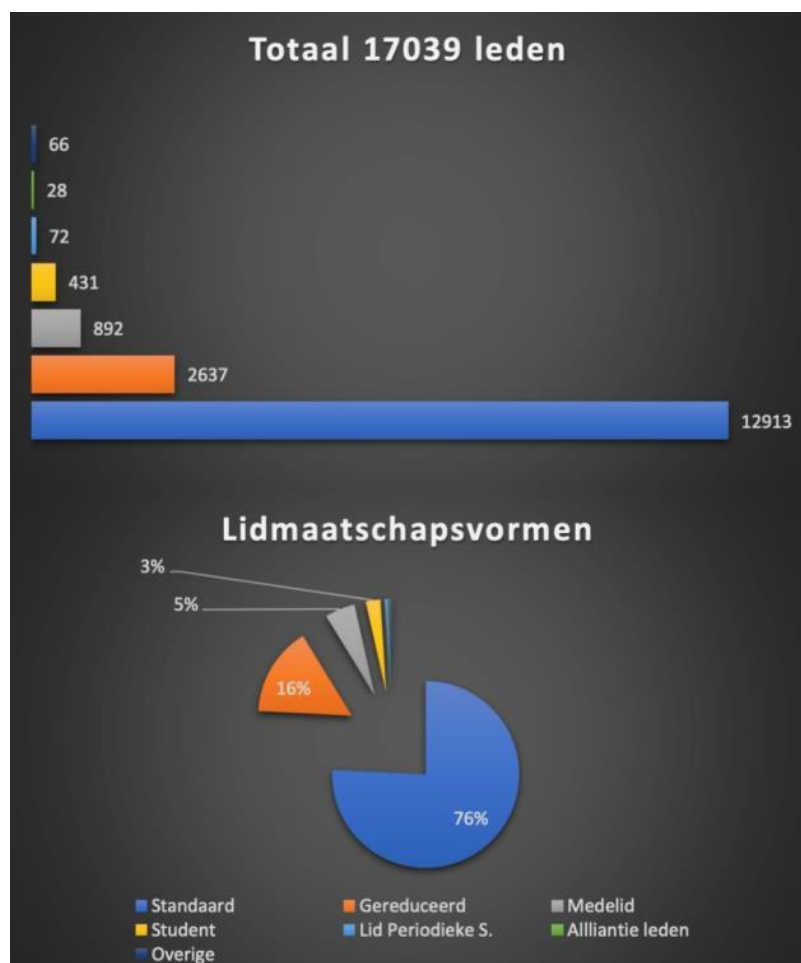
De doelstelling in het meerjarenbeleidbeleidsplan is om op 31 december 2020 16.000 leden te hebben. Met 17.039 leden op 31 december is dat streven gehaald (alle leden met een lidmaatschap startend voor 1-1-2021 en met een einddatum na 31-12-2020).

In 2020 hebben 2.858 (Alle leden met een startdatum in 2020 ongeacht einddatum.) mensen zich aangemeld als lid. Ter vergelijking: in 2019 waren dit er 2.058, en in 2018 1.104 leden. Er heeft dus een versnelling in de nieuwe aanmeldingen plaatsgevonden.

Totaal meldden 1.476 mensen zich direct aan via de website van het Humanistisch Verbond, 1.382 mensen meldden zich aan via telemarketing.

Het aantal uitschrijvingen staat op 1.376 (op 31-12-2020), waarvan 624 vanwege overlijden. In 2019 waren dat er 1.522. De afgelopen jaren groeide het aantal uitschrijvingen steeds. 2020 is het eerste jaar dat we een daling in het aantal uitschrijvingen zien. Het is belangrijk deze trend vast te houden.

Meer dan de helft van het aantal leden is korter dan 10 jaar lid.

Totaal aantal leden

Nieuwe leden per maand

5.2 Steunfonds

Het Steunfonds heeft een eigen bestuur. Dit bestuur bestaat in 2020 uit Jan van Oudenaarden (voorzitter), Laetitia de Leede (penningmeester), Leon Benders, Marjolein Elings en Niels Kattenberg (leden). In 2020 hadden de notarieel juristen veel werk aan overlijdens en het afhandelen van nalatenschappen. De inkomsten in 2020 zijn hoog. Dit en door verloop en ziekte kon er beperkt aandacht besteed worden aan het interesseren van nieuwe erfstellers. Door Corona konden er geen huisbezoeken afgelegd worden, zodat er ook beperkt geadverteerd is.

- In 2020 heeft het Steunfonds een bedrag van afgerond € 3.419.000 aan inkomsten uit nalatenschappen verkregen. Dit bedrag is boven de begroting waarin uitgegaan was van 1,2 miljoen.
- Potentiële erfstellers. Per 31 december 2020 telde het bestand 540 potentiële erfstellers. In 2019 waren dat er 544.

In 2020 zijn er 16 nieuwe erfstellers bijgekomen. In 2019 waren dat er 32.

- Informatieverzoeken. In 2020 hebben 375 mensen via verschillende kanalen informatie opgevraagd over de mogelijkheid om het Steunfonds te benoemen tot executeur.

In 2020 hebben 880 mensen de brochure van het Steunfonds aangevraagd. Het totaal aantal aangevraagde brochures is in 2020 lager uitgevallen ten opzichte van het jaar daarvoor als gevolg van een beperkt advertentiebeleid.

- Huisbezoeken. In 2020 zijn 16 eerste huisbezoeken afgelegd door de medewerkers van het Steunfonds. Door meerdere oorzaken, waaronder de coronapandemie, is dit aantal lager dan het jaar daarvoor. In 2019 zijn 97 huisbezoeken afgelegd.

6. Financiën

Het totaal aan reserves en fondsen per 31 december 2020 bedraagt € 12.452.000 (bedragen in dit hoofdstuk afgerond op € 1.000). De liquiditeit ten opzichte van het balanstotaal bedraagt 18%, de solvabiliteit bedraagt 97%.

Het boekjaar 2020 werd afgesloten met een positief resultaat van € 2.208.000. Begroot was een negatief resultaat van € 807.000. Het extra positieve resultaat van € 3.015.000 komt voor € 2.219.000 door hogere inkomsten vanuit de nalatenschappen bij het Steunfonds. Daarnaast zijn de activiteitenkosten lager dan begroot (€ 730.000) en is het saldo financiële baten en lasten hoger dan begroot (€ 211.000).

Het resultaat is conform de resultaatverdeling gemuteerd op de overige reserves, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

6.1 Baten

De inkomsten in 2020 waren hoger dan begroot, te weten € 2.150.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door hogere nalatenschappen (€ 2.219.000) en hogere contributieopbrengsten (€ 105.000). Daarentegen zijn actieopbrengsten, overige bijdragen en de deelnemersbijdragen lager dan begroot. Daarnaast is het saldo van de financiële baten en lasten met (€ 211.000) beter uitgevallen. Intern is een analyse gemaakt over de mate waarin de baten eenmalig of jaarlijks terugkerend zijn. Nagenoeg alle baten hebben een jaarlijks terugkerend karakter. Daarnaast zijn er een tweetal inkomstenstromen die een afgebakende periode beslaan. Dat zijn de bijdrage van het Charity Fund met een looptijd t/m 31-12-2021 en de subsidie voor het project Van Betekenis tot het Einde met een looptijd t/m 31-05-2020.

6.2 Lasten

De gerealiseerde lasten in 2020 waren lager dan begroot, te weten € 655.000. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere activiteitenkosten en lagere kantoor- en algemene kosten. De kosten zijn ook lager dan in 2019.

6.3 Vermogen en beleggingen

Met ingang van 2016 geldt een nieuwe financieringsmethodiek van de afdelingen. Het eigen vermogen van een afdeling is met ingang van 2016 gebonden aan een maximumbedrag dat overeenkomt met anderhalf keer de exploitatielasten van de afdeling. Wanneer het eigen vermogen van de afdeling per 31 december van het voorgaande jaar meer bedraagt dan het maximaal toegestane eigen vermogen, vervalt het meerdere aan het Activiteitenfonds. In het geval het afdelingsvermogen (deels) afkomstig is uit een legaat of erfstelling en hierdoor voormelde drempel voor het maximumbedrag aan eigen vermogen wordt overschreden, dan vindt geen contributieafdracht plaats voor zover de drempel wordt overschreden. De totale afdracht van afdelingsvermogen aan het Activiteitenfonds bedroeg over 2020 € 9.358.

Met ingang van 2016 is 17 procent van de contributie-inkomsten bestemd voor de afdelingen. Dat bedrag wordt verdeeld naar rato van het aantal leden. In 2020 werd €139.821 afgedragen aan 27 afdelingen. Drie afdelingen ontvingen geen contributieafdracht in verband met een te hoog vermogen afkomstig uit een legaat/erfstelling.

Het Steunfonds draagt jaarlijks bij aan de exploitatie van het Humanistisch Verbond. In 2020 was de bijdrage € 1.559.500 plus € 59.500 kosten medewerker en een eenmalige bijdrage voor het jubileum van € 100.000. Een eventueel surplus aan inkomsten uit nalatenschappen en de reserves en andere schenkingen wordt belegd in obligaties, aandelen en deposito's.

Het beheer van de beleggingsportefeuille ligt sinds 1 januari 2014 bij Triodos Bank. Het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille is defensief-neutraal. De bank acteerde in 2020 op basis van een mandaat om wijzigingen aan te brengen in de portefeuille binnen de marge van 65 procent vastrentende waarden (obligaties: minimum 35 procent, maximum 85 procent) en 35 procent aandelen (minimum 10 procent, maximum 40 procent). Daarnaast wordt er sinds 2019 belegd in alternatieve beleggingen (minimum 0 procent, maximum 10 procent).

Het rentepercentage dat het Steunfonds betaalt aan afdelingen van het Humanistisch Verbond die hun middelen hebben ondergebracht bij het Steunfonds was in 2020 1,01 procent tegenover 1,02 procent in 2019. De rente wordt berekend op basis van de gemiddelde rentetarieven bij banken op 1 oktober van het boekjaar op vrij opneembare internetspaarrekeningen plus 1 procentpunt.

6.4 Resultaat spaar-en beleggingsvormen

Bedragen (x € 1.000)	2020	2019	2018	2017	2016
Obligatierente	38	27	24	113	193
Dividend	43	40	38	47	45
Gerealiseerd koersresultaat	192	94	21	76	10
Ongerealiseerd koersresultaat	10	395	-222	-65	-126
Bruto beleggingsresultaat	284	556	-139	171	122
Kosten beleggingen	36	32	34	25	37
Netto beleggingsresultaat	248	524	-173	146	85
Rendement beleggingen	3,63%	10,44%	-3,27%	2,19%	1,23%
Gemiddeld rendement 2016-2020	2,84%				
Gemiddeld rendement 2016-2020	€ 166				
Netto resultaat liquide middelen	1	1	1	1	6
Beleggingen 1 januari	6833	5020	5277	6671	6901
Interest op beleggingsrekeningen					
Interest baten	0	0	1	1	6
Interest baten afdelingen	0	0	0	0	0
	0	0	1	1	6

6.5 Functie en omvang continuïteitsreserve

Naast de financiering van het Humanistisch Verbond, heeft het eigen vermogen ook de functie het risico van tegen- of wegvallende inkomsten op te vangen. De continuïteitsreserve is gebaseerd op een risicoanalyse. Voor het bepalen van de omvang van de continuïteitsreserve zijn de volgen de veronderstellingen meegenomen: Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij het werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade. Anders dan de baten zijn de kosten van Humanistisch Verbond/Steunfonds Humanisme in belangrijke mate als 'vast' te typeren. Een eventueel noodzakelijke aanpassing van de kostenstructuur onder handhaving van de continuïteit van de organisatie vergt derhalve geruime tijd. Er is geen aparte voorziening voor vervanging bij ziekte.

De continuïteitsreserve bedraagt € 4.087.945. Op basis van de risicoanalyse acht het Humanistisch Verbond de omvang van de continuïteitsreserve voldoende. Het CBF hanteert als norm voor de continuïteitsreserve een bedrag van maximaal anderhalf keer de jaarlijkse uitvoeringskosten. Dit komt neer op een maximale omvang ultimo 2020 van € 4.324.233. Met de huidige omvang van de continuïteitsreserve van € 4.087.945 blijft het Humanistisch Verbond binnen deze norm.

6.6 Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geormerkte gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

6.6.1 De bestemmingsreserve Activiteiten (voorheen dienstverlening afdelingen) betreft een reserve voor nieuwe ontwikkelingen binnen de vereniging, voor extra activiteiten voor/door afdelingen van het Humanistisch Verbond waarvoor de afdeling onvoldoende middelen heeft, en voor activiteiten in regio's waar geen afdeling bestaat. De reserve is afkomstig uit de middelen van opgeheven afdelingen. Sinds 2016 is het surplus aan vermogen bij de afdelingen aan deze reserve onttrokken.

6.6.2 De reservering ten behoeve van Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden (thans genaamd Den Haag) wordt na de opheffing van de Stichting Vrienden van Haaglanden met ingang 2016 door het Humanistisch Verbond zelf beheerd. In 2020 is zowel het resultaat van de afdeling Den Haag als de rente gemuteerd op deze bestemmingsreserve.

6.7 Bestemmingsfonds

Het fonds betreft de door derden geormerkte gelden. Per 1 januari 2020 was de stand van het bestemmingsfonds € 453.814. In 2020 is € 68.682 uitgegeven door afdelingen wat ook is onttrokken aan dit bestemmingsfonds. Per 31 december bedraagt de stand € 385.132. Het betreft € 34.033 ten behoeve van gewest Drenthe, € 8.336 ten behoeve van afdeling Fryslân en € 342.763 ten behoeve van de afdeling Amsterdam.

7. Verantwoordingsverklaring

Sinds 1 januari 2016 is er een nieuwe erkenningsregeling Goede Doelen met nieuwe normen en gemoderniseerd toezicht. Zowel het Humanistisch Verbond als Stichting Steunfonds Humanisme hanteren de SBF-code voor Goed Bestuur van de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie. In de Verantwoordingsverklaring van het Humanistisch Verbond en het Steunfonds Humanisme wordt verwoord hoe inhoud wordt gegeven aan de principes van scheiding van functies, effectieve besteding van middelen en van een heldere communicatie en omgang met belanghebbenden.

7.1 Toezicht en bestuur

De Algemene Ledenvergadering (ALV) houdt door middel van een jaarvergadering toezicht op het bestuurlijk functioneren. In 2020 werden het Bestuursverslag en de Jaarrekening (tezamen het jaarverslag) 2019 ter vaststelling voorgelegd aan de ALV, die hiermee akkoord ging. Tevens werd de ALV geïnformeerd over de inhoudelijke en financiële voortgang 2020 en stelde de ALV de Beleidsmatige vooruitblik 2021 vast.

Zelfevaluatie

Het bestuur heeft zijn jaarlijkse zelfevaluatie ook dit jaar weer gehouden.

Het beoordelingsgesprek van de voorzitter en de algemeen secretaris met de directeur heeft in de eerste helft van 2020 plaatsgevonden.

Vrijwilligersbeleid

Het Humanistisch Verbond is een vereniging waarin veel vrijwilligers actief zijn, met name op lokaal niveau. De bestuursfuncties van deze afdelingen worden door vrijwilligers vervuld en ook de leden die lokale activiteiten organiseren, doen dit op vrijwillige basis. De werving van nieuwe bestuursleden en vrijwilligers die activiteiten organiseren gebeurt door de afdelingsbesturen. De bestuursverkiezingen vinden plaats op een vooraf aan alle leden aangekondigde ledenvergadering.

Naast actieve vrijwilligers op lokaal niveau is een aantal vrijwilligers actief betrokken bij de ontwikkeling en organisatie van landelijke activiteiten. Leden worden uitgenodigd om actief mee te denken over en mee te werken aan de (beleids)doelstellingen van het Humanistisch Verbond, onder andere via bijeenkomsten voor een landelijke dag voor actieve leden en door enquêtes onder leden. Vrijwilligers zijn WA-verzekerd tijdens hun werk voor het Humanistisch Verbond. De kosten die door de vrijwilligers worden gemaakt voor uitvoering van de activiteiten worden vergoed.

Afdelingen

Onder het kopje Inspiratie voor het Leven is kort beschreven wat de afdelingen hebben gedaan. De afdelingen werden ernstig gehinderd door corona. En hebben veel activiteiten niet uit kunnen voeren. In 2020 werd voor het eerst het voorzittersoverleg gehouden. Een periodiek overleg tussen de voorzitters van afdelingen en werkgroepen en het hoofdbestuur.

7.2 Effectieve besteding middelen

Besteding middelen

Uitgangspunten voor de besteding van de beschikbare middelen:

- Een maximale besteding ten gunste van de doelstelling.
- Het percentage middelen besteed aan de eigen fondswerving bedraagt geconsolideerd voor het Humanistisch Verbond en Steunfonds Humanisme maximaal 25%.

In 2020 zag de verhouding van de totale bestedingen er als volgt uit:

- De totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie tot de totale baten waren in 2020 45,9%.
- De totale bestedingen aan de doelstelling in relatie tot de totale lasten waren 77,3%.
- De kosten voor fondsenwerving in relatie tot de geworven baten waren 9,1%. Dit is ruim onder de CBF-norm.
- De bestedingen voor beheer en administratie in relatie tot de totale lasten waren 7,7%.

De bestedingspercentages worden toegelicht in de Jaarrekening onder het hoofdstuk Toelichting op de staat van baten en lasten.

Ten behoeve van een effectieve besteding van de middelen worden op jaarbasis budgetten vastgesteld voor de diverse projecten en activiteiten. Op basis van financiële rapportages vindt drie keer per jaar een bespreking plaats tussen verantwoordelijke budgethouders en directie over de voortgang in de uitgaven. Dit kan leiden tot aanpassingen van de activiteiten dan wel van de budgetten. Afwijkingen van de budgetbegroting moeten vooraf worden gemeld aan de directie.

Daarnaast brengt de directie op basis van financiële rapportages drie keer per jaar verslag uit aan het bestuur over de voortgang in de bestedingen en inkomsten. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden besproken en kunnen aanleiding zijn voor wijzigingen in beleid en uitvoering.

Financieel beheer afdelingen

Afdelingen dienen jaarlijks een werkplan in met een begroting en leggen verantwoording af over de bestedingen door middel van een balans en exploitatierekening. Alle afdelingen hebben hun financiële jaarverantwoording ingediend over het jaar 2019. Het jaarlijkse penningmeester-overleg heeft mede door de Corona maatregelen niet plaatsgevonden in 2020.

7.3 Communicatie met belanghebbenden

Het HV kent in de communicatiestrategie 5 groepen van belanghebbenden:

1. Leden, donateurs, erfstellers
2. Geïnteresseerden die activiteiten zoals cursussen en lezingen volgen
3. Geïnteresseerden die ons digitaal volgen via onze eigen nieuwsuitingen op website, twitter, facebook, nieuwsbrieven.
4. Mensen die betrokken zijn bij andere humanistische organisaties uit de humanistische alliantie.
5. Mensen die we via de media bereiken met onze standpunten (free publicity).

De eerste groep binden we via ons magazine en via de afdelingen. De tweede en derde groep benaderen we actief door ze te wijzen op de relevantie van het lidmaatschap en het aanbieden van dit lidmaatschap. Voor de vierde groep maken we afspraken met andere humanistische organisaties om ons geluid bij hun achterban te laten horen. Voor de vijfde groep laten we ons geluid zoveel mogelijk horen in de media en maken we onszelf goed vindbaar via google search en onze social media-kanalen.

De communicatie met de eerste groep is vrijwel hetzelfde gebleven als in 2019 en verloopt via het magazine, direct mailings, nieuwsbrief, e-mail, webcare en social media.

Website, nieuwsbrief en social media

In 2020 is het aantal abonnees op de nieuwsbrief opnieuw flink gestegen van 28.180 op 1 december 2019 naar 38.186 op 1 december 2020. Het aantal nieuwe volgers op Facebook steeg van 11.585 op 1 januari naar 14.163 volgers op 31 december. Een stijging van 2.578. Twitter groeide van 5630 naar 6603 volgers, op Instagram eindigen we 2019 met 4.604 volgers wat zelfs een stijging van 353% is.

De flinke groei in nieuwsbriefabonnees is onder meer het gevolg van succesvolle campagnes en acties, onder andere rondom het thema abortus en artikel 23. De technische mogelijkheden van de website zijn verder uitgebreid. En ook dat heeft tot gevolg gehad dat meer websitebezoekers zich hebben ingeschreven voor de nieuwsbrief.

Net als in 2019 zijn de unieke paginaweergaven leidend in dit verslag. In 2020 was het totaal 694.122, een daling van bijna 11% ten opzichte van 2019 (777.442). Deze daling is met name het gevolg van het succes van de Liefdesverklaring in 2019, die verklaring leidde tot enorm veel websitebezoek. Wanneer het resultaat hiervan buiten beschouwing wordt gelaten is er een stijging van 17% gerealiseerd.

Doorlopend campagnevoeren, met diverse petitie en acties hebben geresulteerd in meer nieuwsbriefinschrijvingen, volgers op sociale media en leden. Opnieuw is zo een groter bereik voor het Humanistisch Verbond via onze communicatiekanalen gerealiseerd. Maar het is zeer waarschijnlijk dat ook de corona pandemie van invloed is geweest, dit een extra impuls heeft gegeven aan online communicatie.

Humanistische canon

De Humanistische Canon is de website van het Humanistisch Verbond die een overzicht geeft van de geschiedenis en de actualiteit van het humanisme. Het bezoekersaantal op de Humanistische Canon is in 2020 ruim 33% toegenomen ten opzichte van 2019, met name directe bezoekers (welke rechtstreeks naar de website zijn gegaan) en verkeer uit zoekmachines hebben gezorgd voor de toename. Het totaal aantal gebruikers staat op 178.381. Qua bezoekersaantallen en aantal bekeken unieke pagina's (256.384) heeft de Canon daarmee een nieuw record bereikt. Het laatste record was uit 2016. De vernieuwing van de website leidde tijdelijk tot verlaging van het aantal bezoekers. De verwachting is dat de stijgende trend zich in 2021 voort zal zetten.

Lifestream

De website Lifestream.nl van het Humanistisch Verbond geeft inspiratie met zingevingsvragen en biedt diensten aan. In totaal heeft Lifestream in 2020 39.673 gebruikers getrokken. Dat is ruim 32 procent meer dan het voorgaande jaar. De gebruikers zijn voor een groot deel – 25.397 - via SEO (organisch bereik) op de site gekomen. Onder het kopje “omzien naar elkaar” beschreven we al dat Lifestream daarmee niet aan de verwachtingen heeft kunnen voldoen. Het project is beëindigd en de belangrijkste artikelen zijn geïntegreerd in de reguliere website.

Human Inc

HUMAN INC. is het magazine van het Humanistisch Verbond. In 2020 is het blad drie keer uitgekomen onder leiding van hoofdredacteur José Rozenbroek. Leden ontvangen het blad gratis. Niet-leden kunnen een proefexemplaar aanvragen van het magazine. Sinds 2020 bieden we via FaceBook, de nieuwsbrief en campagnes een proefexemplaar aan van het magazine HUMAN INC. Vanaf 1 juli zijn we deze actie gerichter gaan inzetten en is er een doorlopende telemarketingproject aan gekoppeld.

Google Adwords

Vanuit Google Ads zijn in 2020 53.449 bezoekers naar een website van het Humanistisch Verbond (humanistischverbond.nl, humanistischecanon.nl of lifestream.nl) gestuurd. Dit zijn er ruim 16.700 meer dan in 2019. Er is een constanter aantal gebruikers/bezoekers per dag naar de websites gestuurd met daarbij een aantal duidelijke uitschieters, bij specifieke campagnes of media-aandacht.

Mediabereik

Een belangrijke en blijvende pijler in het communicatiebeleid is free publicity. In de vorm van opiniestukken in kranten bijvoorbeeld, maar vooral ook door ludieke acties en interviews over onderwerpen die belangrijk zijn voor het humanisme en het Humanistisch Verbond.

In 2020 is het Humanistisch Verbond 119 keer genoemd in de landelijke pers - van radio tot aan tv en alle landelijke krantentitels. In 2019 was dit 186 keer. We haalden onder meer het nieuws met onze acties rondom het doorbreken van taboe rondom abortus, artikel 23, het vertrek van Boris van der Ham als voorzitter en de opvolging door Mardjan Seighali.

Regionaal zijn we 139 keer genoemd. Ook dat is minder dan het jaar daarvoor.

7.4 Campagnes en acties

Zo liet het Humanistisch Verbond van zich horen en zien in 2020:

Vrij om lief te hebben wie je wil

Humanistisch Verbond plaatst tijdelijk een sokkel midden op Javaplein in Amsterdam

De sokkel is de plek waarop mensen zich kunnen uiten tegen het recente antihomogeweld in stadsdeel Oost en daarbuiten. Tegelijkertijd speelt de sokkel in op de discussie over wie een held is en wie een standbeeld verdient. Het is aan de voorbijgangers zelf wie ze op een voetstuk willen plaatsen.

In samenwerking met Amsterdam stadsdeel oost
media-aandacht: Telegraaf, Het Parool en RTV NH

Vrij om over je eigen buik te beslissen

Herstart campagne Stop intimidatie!

De intimidatie bij abortusklinieken gaat onverminderd door en neemt op sommige locaties zelfs toe. Bezoekers worden nageroepen, tegengehouden, uitgescholden en ze krijgen nare folders en plastic embryo's in de hand gedrukt.

Het is een pijnlijke constatering. Samen met de Bovengrondse spraken we elf van de veertien abortusklinieken over de status van intimidatie van kliniekbezoekers. Zij bevestigen dat ondanks politieke beloftes en maatschappelijke druk er niets is veranderd. Is al ons werk dan voor niets geweest?

Resultaten

Persaandacht: grote mediatitels, televisie, radio - totaal: 52 x

Petitie haalt de 32 duizend ondertekeningen

We lopen mee in Women's March

Kamervragen gesteld, steeds meer gemeenten stellen bufferzones in.

Nieuw platform! Open over abortus

HUMANISTISCH VERBOND

f t i e Manifest

OPEN OVER ABORTUS

Beloof te luisteren zonder oordeel

Teken het manifest.

Abortus gaat ons allemaal aan. Ongewenst zwanger worden doe je namelijk niet expres en niet alleen. De kans dat jijzelf of je partner met een onbedoelde zwangerschap te maken krijgt, is 1 op de 5. Gelukkig kunnen we in Nederland in vrijheid over het eigen lijf beslissen.

3123 mensen hebben het manifest getekend

5000

Voornaam*

Om de acceptatie van abortus te bevorderen is het Humanistisch Verbond de website Open over Abortus begonnen. Mensen kunnen er anoniem hun abortusverhaal delen en het manifest ondertekenen waarmee ze beloven te luisteren zonder oordeel.

openoverabortus.humanistischverbond.nl

Het Abortus-vertelspel

Praten over abortus blijven we moeilijk vinden. Het speciaal ontworpen abortus-vertelspel moet uitnodigen tot een gesprek hierover. De 32 vragen zijn ontwikkeld door professionals en ervaringsdeskundigen waaronder geestelijk verzorgers.

Resultaten:

Landelijk en regionaal bereik, 5 uur show, totaal: 10 x in media

80 ingestuurde persoonlijke ervaringen

Vanuit abortusklinieken en thuisarts.nl wordt doorverwezen naar Open over abortus

Vrij om over je eigen dood te beslissen

Lancering Voor Hierna-box

Een fysieke verzamelplek voor alles wat jij belangrijk vindt rondom je laatste levensfase. Jij bedenkt het, je geliefden vinden het. Verkoop: 264 stuks. Nog altijd te bestellen op humanistischverbond.nl/voor-hiernabox

Standpunt Voltooid Leven en euthanasie

In januari en september hebben we ons standpunt rondom euthanasie en voltooid leven gepubliceerd in respectievelijk NRC en TROUW. Ons standpunt in het voltooid leven-debat leverde ook media-aandacht op: een opiniestuk in NRC, quotes in Parool en AD.

Vrijheid om te denken

Wie zijn de niet-gelovigen?

We lieten voor het eerst in de geschiedenis een onderzoek doen naar niet-gelovigen. Uit eerder onderzoek van PEW Research blijkt dat bijna een kwart van de Nederlanders denkt dat geloof in een god noodzakelijk is om een moraal en goede waarden te hebben. Onzin natuurlijk. Met dit nieuwe onderzoek rekenen voorgoed af met dit stigma.

Ons onderzoek laat namelijk het tegenovergestelde zien: mensen die niet godsdienstig zijn hebben wel degelijk een moraal. We vroegen 865 'ongelovigen' wat zij belangrijk vinden in het leven. Wat maakt hen gelukkig? Waar halen ze troost uit, en inspiratie?

Ism Kantar

Volkskrant, Spraakmakers Radio 1

Dat neigt naar humanisme

Grote campagne samen met reclamebureau Natwerk

Het woord komt voor in onze naam, en onze acties, overtuigingen en diensten zijn erop gestoeld: humanisme. Maar wat is het eigenlijk precies? En misschien ben je wel een humanist maar beseft je dat nog niet. Miljoenen mensen in Nederland herkennen zich in humanistische waarden, maar zijn niet bekend met het gedachtegoed. Het humanisme kan dus wel wat bekendheid gebruiken. Daarom zijn we samen met bureau Natwerk de campagne gestart Dat Neigt Naar Humanisme.

Bilboards langs drukke snelwegen en treinstations

Posters in grote steden

Online displays en advertenties

Voor een vrij Europa

Europa raakt verder verdeeld. Een radicaal rechts, conservatieve stroming groeit. Democratische waarden brokkelen af. Er is minder ruimte voor seksuele diversiteit en vrouwenrechten.

We maken ons zorgen. Het lijkt misschien ver weg, maar ook in Nederland en andere Europese landen zien we dat dit soort ideeën steeds meer voet aan de grond krijgt. In Het Parool vroegen we hier aandacht voor.

Free Mubarak Bala

Samen met de Humanists International en Amnesty zetten we ons in om Mubarak Bala vrij te krijgen. Hij is een prominente humanist uit Nigeria en wordt beschuldigd van godslastering. Hij kan de doodstraf krijgen. Bala moet zo spoedig mogelijk vrij worden gelaten.

Corona

Halverwege maart zette het coronavirus het land op slot. Snel reageerde het Humanistisch Verbond hierop met de Thuisblijverspost – filosofische handvatten voor hoe om te gaan met angst, zorgen, eenzaamheid en ziekte. Meer acties volgden:

- lancering Lifeline ism geestelijk verzorgers – het telefoonnummer voor steun bij levensvragen
- een online spreekuur
- bijdrage Van der Ham in de Telegraaf en andere media
- een (open) brief aan Grapperhaus over ongelijke behandeling in coronamaatregelen en de verkoop van 1500 mondkapjes die in 2 dagen waren uitverkocht, en opnieuw in verkoop zijn gegaan in oktober.

Ze zijn er weer!

Humanistische mondkapjes

8. Bestuur en directie

8.1 Bestuur Humanistisch Verbond

Bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen maximaal één keer worden herbenoemd. Bestuurswisselingen vinden plaats overeenkomstig een rooster van aftreden. Alle bestuursleden zijn actief op onbezoldigde basis. Zij kunnen onkosten declareren op basis van specificaties. De voorzitter ontvangt per kwartaal een vaste onkostenvergoeding voor reis-, verblijf-, onkosten en representatie. Aan bestuurders worden geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

In 2020 vonden belangrijke bestuurswissels plaats. De meest in het oog springende was dat Mardjan Seighali Boris van der Ham als voorzitter opvolgde. Boris van der Ham was met 8 jaar voorzitterschap aan het einde van de toegestane termijnen gekomen.

Op 31 december 2020 bestond het bestuur uit: Mardjan Seighali, Allard de Jong, Elisabeth van Oostrum, Remco Peeters, Anne de Rooij, Caroline Suransky, Tessa van Wijnen en Dick Middelhoek.

Gedurende het hele jaar hebben de volgende 11 personen op verschillende momenten deel uitgemaakt van het bestuur:

> **Mardjan Seighali, voorzitter**

Voorzitter sinds november 2020; aftredend 2024.

Portefeuille: woordvoerder/representatie Humanistisch Verbond, visie, vertegenwoordiging Humanistisch Verbond in Algemene Vergadering Humanistische Alliantie.

Functie dagelijks leven: directeur, bestuurder Stichting Vluchteling Studenten UAF

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Reclassering Nederland
- Lid Raad van Advies Inspectie J&V
- Lid Raad van Toezicht Paleis het Loo
- Lid Raad van Commissarissen de Alliantie
- Lid Raad van Toezicht Fonds Podiumkunsten
- Voorzitter Adviescommissie Erepennen Gemeente Almere
- Lid Raad van Advies College voor de Rechten van de Mens
- Bestuurslid Stichting FEMI.

> Boris van der Ham, voorzitter

Voorzitter sinds november 2012; herkozen ALV 2016; definitief aftredend november 2020. Portefeuille: woordvoerder/representatie Humanistisch Verbond, visie.

Functie dagelijks leven: bestuurder, acteur en schrijver.

Nevenfuncties:

- Voorzitter van de Vereniging Afvalbedrijven (betaald) per 1-4-2016
- Voorzitter stichting Werelderfgoed.nl (betaald) - sinds 2015
- Voorzitter NICAM (betaald) sinds 2014
- Raad van Toezicht Conrisq groep (betaald), vanaf 1 januari 2017 Tot 1 maart 2019
- Lid van de 'Human Rights Committee' van Liberal International (niet-betaald) - sinds 2014 tot april 2019
- Voorzitter van de Raad van Toezicht CJP (niet-betaald) - sinds 2014
- Lid Raad van Advies van Kamp Westerbork (niet betaald) - sinds 2012
- Voorzitter van COMBO (overlegorgaan JOB en LAKS) (niet-betaald) - sinds 2014 tot april 2020
- Voorzitter van de 'Vrienden van de JD (niet betaald) - sinds 2003
- Voorzitter 4/5 mei-comité Amsterdam Oud-West (niet betaald) - sinds 2015 tot mei 2020

- Verschillende comités van aanbeveling (niet betaald)
- Voorzitter Nederlandse Franchise Vereniging (betaald) vanaf 2017
- Voorzitter Vrije Theater Producenten (betaald) vanaf 2018
- Penningmeester bestuur van de IHEU (Humanists International) -sinds augustus 2018
- Voorzitter Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, (betaald) vanaf januari 2019
- Raad van advies 'Freedom Internet' vanaf november 2019.

> Remco Peeters, penningmeester

Penningmeester sinds november 2020; aftredend 2024.

Portefeuille: financiën/CBF-erkenning, Stichting Steunfonds Humanisme.

Functie dagelijks leven: Organisatieadviseur Financiële Sturing a.i., gemeente Woudenberg

> Leon Benders, penningmeester

Penningmeester sinds november 2012; herkozen ALV 2016; definitief aftredend november 2020.

Portefeuille: financiën/CBF-erkenning, Stichting Steunfonds Humanisme.

Functie dagelijks leven: program manager Qirion, Arnhem.

Nevenfuncties:

- Penningmeester Hilverzon Hilversum vanaf mei 2019
- Bestuurslid Stichting Steunfonds Humanisme
- Bestuurslid Stichting Huisvesting HV Rotterdam tot eind 2020

> Caroline Suransky, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2015; herkozen ALV 2019; definitief aftredend 2023.

Portefeuille: visie en internationaal.

Functie dagelijks leven: Universitair Hoofddocent Universiteit voor Humanistiek

Nevenfuncties:

- Research Fellow, Unit for Institutional Change and Social Justice, University of the Free State, Zuid Afrika
- Lid Adviesraad Dr. Ambedkar Centre for Exclusion Studies & Transformative Action (ACESTA) School of Law, Glocal University (India)
- Lid Stuurgroep van het interlevensbeschouwelijk platform 'In Vrijheid Verbonden' (IVV)

> Tessa van Wijnen, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2017; aftredend 2021; definitief aftredend 2025

Portefeuille: Algemeen secretaris (sinds nov 2020)

Functie dagelijks leven: Docent aardrijkskunde OSB

Nevenfuncties:

- Statenlid GroenLinks Noord-Holland
- Lid programmaraad Randstedelijke Rekenkamer
- Bestuurslid Stichting ANMEC

> Joost van Katwijk , algemeen secretaris

Algemeen secretaris sinds november 2016; aftredend november 2020 (niet geopteerd voor 2e termijn)

Portefeuille: personeel en organisatie.

Functie dagelijks leven: Strategisch adviseur en interim management bij Joost van Katwijk Consulting

Nevenfuncties:

- Penningmeester Stichting Centrum HVO
- Penningmeester Stichting HVO primair
- Bestuurslid Stichting Huisvesting HV Rotterdam
- Secretaris Academy for Integrative Medicine

>Allard de Jong, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2016; aftredend 2020; definitief aftredend 2024

Portefeuille: marketing, communicatie & ledenwerving

Functie dagelijks leven: Strategisch adviseur platform theoretische leerweg VMBO

> Dick Middelhoek, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2016; aftredend 2020; definitief aftredend 2024

Portefeuille: Onderwijs

Functie dagelijks leven: ad interim schoolleider, ondernemer en trainer/coach in het onderwijs

Nevenfuncties:

- Programmaleider Internationale School Voor Wijsbegeerte (ISVW)
- Bestuurslid Stichting Socrates
- Trainer voor de VVD in de gemeente Arnhem

> Elisabeth van Oostrum, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2017, aftredend 2021; definitief aftredend 2025

Portefeuille: humanistische diensten

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Toezicht MantelzorgNL, Landelijke vereniging voor Mantelzorgers"
 - Voorzitter Raad van Toezicht Zin in Utrecht
 - Lid van Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Wijk bij Duurstede
 - Voorzitter Ouderendelegatie NUZO (Netwerk Utrecht Zorg Ouderen)
 - Lid van Raad van Ouderen
-

>Anne de Rooij, algemeen bestuurslid

Algemeen bestuurslid sinds november 2020; aftredend 2024

Portefeuille: Vereniging & Activiteiten

Functie dagelijks leven: Programmamanager Omgevingswet Ministerie van Defensie

8.2 Directie**Directie Christa Compas****Nevenfuncties:**

- Voorzitter Bestuur Humanistische Alliantie
- Voorzitter stichting Stadmakertjes
- Bestuurslid Jeugdfonds Sport en Cultuur Nederland
- Lid Raad van Toezicht Pantar
- Voorzitter Stichting Wikistad
- Lid programmaraad Human
- Penningmeester bestuur dienstencentrum GVO/HVO

Salariëring vindt plaats volgens de CAO Sociaal Werk. De directeur heeft een aanstelling van 36 uur (= fulltime) voor onbepaalde tijd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt het Humanistisch Verbond de Regeling beloning directeuren van goede doelen voor besturen en raden van toezicht. (Zie www.goededoelennederland.nl).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij het Humanistisch Verbond vond plaats door het bestuur op basis van het advies van bureau Conclusion. De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomens van de directie bedroeg € 101.551 (1 FTE/12 mnd.). De beloning bleef binnen de geldende maxima.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn bleven binnen het in de regeling opgenomen maximumbedrag van € 201.000 per jaar. De belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de Jaarrekening onder de toelichting op de lastenverdeling bij de personeelskosten toegelicht.

Bezoldigingsbeleid medewerkers

De salariëring van de overige medewerkers vindt plaats volgens de CAO Sociaal Werk.

9. Beleid en begroting 2021

9.1 Beleid 2021

Het meerjarenbeleidsplan Vrij en Menswaardig wordt in 2021 voor het laatste jaar uitgevoerd. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan een nieuw Meerjarenbeleid waarin de prioriteiten van het Verbond voor de periode 2022-2026 worden vastgelegd.

Belangrijke punten in het beleid van 2021 zijn:

- Viering van het 75-jarig jubileum. Het jubileum wordt in ieder geval gevierd met een tentoonstelling over vrijdenken. Daarnaast vinden tal van andere jubileumactiviteiten plaats. De landelijke viering in den Haag kon helaas geen doorgang vinden vanwege corona. In plaats daarvan vond een zoomgesprek met de koning plaats. Voor het eerst in jaren zal een humanistisch geestelijk verzorger bij de nationale herdenkingsbijeenkomst in de Nieuwe Kerk de bezinning uitspreken.
 - Freedom of Thought. In 2021 wordt een documentaire serie door Human gemaakt over vrijdenkers/geloofsafvalligen. Tegelijkertijd bouwt het HV de netwerken voor Nederlandse geloofsafvalligen uit. Het HV zal stimuleren dat de aangenomen nota in de Tweede Kamer “vrij zijn om niet te geloven” goed wordt uitgevoerd. Evenals vorige jaren bieden we ondersteuning aan vluchtelingen die naar Nederland zijn gekomen wegens vervolging op grond van hun humanisme of atheïsme. Samen met Humanists International komen we op voor de vrijheid van ongeloof wereldwijd.
-

- Met zorg omzien naar elkaar. De samenwerking met zelfstandig gevestigde humanistisch geestelijk verzorgers wordt geïntensiveerd. Het HV blijft betrokken bij de ontwikkeling van humanistisch geestelijk verzorging in nieuwe en oude werkvelden. Eind 2020 is het platform Lifestream opgeheven. De aandacht voor een humanistische benadering van levensvragen blijft bestaan en er worden nieuwe vormen gezocht om daar aandacht aan te besteden. Zo blijft het HV betrokken bij het collectief voor imperfectie. De denktank mentale vooruitgang waar het HV bij betrokken is publiceert het eerste boek.
- Humanistisch Onderwijs. Eind 2020 is de serie Klassen door Human uitgezonden. Het HV zal ook in 2021 betrokken zijn bij de impacttour rond Klassen. Vanuit humanistisch perspectief wordt het thema ongelijkheid benaderd. Bijvoorbeeld met de actie “1001 dubbeltjes”. Ook wordt er opnieuw gekeken naar de mogelijkheden voor een opleiding voor humanistisch docent levensbeschouwing. We stellen artikel 23 van de grondwet ter discussie voor zover het gaat om de positie van het bijzonder onderwijs.
- De persoonlijke invulling van leven, liefde ,denken en dood staat ook in 2021 weer hoog op onze agenda. Door het maken van de Ongemakkelijke Kieswijzer willen we mensen laten nadenken over vrijheidsvraagstukken zowel op medisch-ethisch gebied als breder. We roepen mensen op om zelf na te denken en zich tegelijkertijd bewust te zijn van de verschillende posities van politieke partijen op deze vraagstukken. Na de verkiezingen zullen we ons inzetten om te voorkomen dat er opnieuw een “ijskast- kabinet” komt. We agenderen ook vraagstukken rond artikel 6 van de grondwet.

- Inspiratie voor het leven. Dit programma had veel last van corona omdat hierin live-events belangrijk zijn. In de tweede helft van 2021 verwachten we weer meer live cursussen en evenementen. Hoogtepunten zijn dan in elk geval de uitreiking van de Van Praag Prijs via 'Mag het Licht aan' en de tentoonstelling 'Vrijdenkers' zijn. De samenwerking met de Vrije Academie wordt voortgezet.

9.2 Risico's 2021

De coronacrisis heeft beperkt gevolgen voor het HV. Zoals eerder geschreven heeft het consequenties voor de live-events. Ook het afleggen van huisbezoeken bij potentiële erfstellers gaat maar zeer beperkt. Onduidelijk is of er lange termijn gevolgen zijn voor de lokale afdelingen. Bijeenkomsten zijn voor lokale afdelingen van groot belang.

Tegelijkertijd ging de communicatie met de achterban van de maatschappelijke agendering al grotendeels online. De online communicatie is geïntensiveerd. Voldoende mensen weten ons te vinden. Zo is de Ongemakkelijke Kieswijzer 250.000 keer gebruikt. In 2020 vreesden we dat corona gevolgen zou kunnen hebben voor het werven van nieuwe leden. Die vrees bleek ongegrond. De ledenontwikkeling was juist goed.

Doelstellingen

Ledenwerving

De sympathie voor het humanisme blijft vooralsnog onverminderd groot. 5% van de bevolking noemt zich desgevraagd humanist. 1 op de 10 volwassenen vindt humanisme een aantrekkelijke levensbeschouwing. Het potentieel is dus groot. Het grote probleem blijft tegelijkertijd dat mensen de noodzaak niet voelen om hier en nu lid te worden of te doneren aan het Humanistisch Verbond. Het afgelopen jaar slaagden we er wederom in om veel leden te werven. Daarmee wisten we de grens van 17.000 leden te overschrijden. Een record. Urgente maatschappelijke agendering zijn belangrijk om mensen de stap naar het lidmaatschap te laten zetten. Het valt niet goed te voorspellen of zich kwesties voordoen.

De achterban van het HV is redelijk loyaal, toch zagen we dat het aantal opzeggingen de afgelopen jaren toenam. In 2020 zagen we dat er minder opzeggingen waren. We kunnen nu nog niet zeggen of dat een incident of een nieuwe trend is. Met het nieuwe CRM-systeem kan er overigens beter gevolgd worden hoe lang nieuwe leden bij ons blijven.

Het financiële risico dat we lopen als er in het jaar geen ledenwinst is en alleen maar reguliere uitstroom is rond de 100.000 euro negatief. (Een gebrek aan nieuwe inkomsten van rond 40.000 en een effect van rond de 60.000 van niet compenseren van opzeggers) Het effect kan alleen groter zijn als door een groot imagoschandaal het aantal opzeggers significant stijgt en er ook geen nieuwe leden binnen komen.

Zoals ledenwerving risico loopt bij imagoschade, zo geldt dat ook voor donaties. Wij zijn voor rond de 2 ton afhankelijk van donaties. Dit betreft 1 grote donatie en enkele honderden kleinere donaties.

De belangrijkste beheersmaatregel tegen imagoschade is afstemming van de communicatie binnen de vereniging.

Beheer vermogen

Het risico met betrekking tot het vermogen van het Humanistisch Verbond ligt vooral bij de grilligheid van de opbrengsten van nalatenschappen en van de beleggingen.

Voor de nalatenschappen blijven we in de begroting uitgaan van het 10-jaars-gemiddelde en het gezond verstand. In 2020 presteerden we wederom boven begroting. Vertrouwen is hier het sleutelwoord. Wij onderscheiden ons door een sterke afdeling van Executeurs-Testamentair.

Mensen vertrouwen ons het executeurschap toe, vaak door positieve verhalen van vrienden en kennissen. We besteden veel aandacht aan het in stand houden van dit vertrouwen en hebben ook waarborgen ingebouwd via het verplicht stellen van een VOG, en het 4-ogenprincipe. Hoewel de inkomensstroom dus heel grillig is, wordt er wel systematisch gestuurd op het in stand houden en enige groei bewerkstelligen in het aantal erfstellers. Op het gebied van legaten en andere A-Z-nalatenschappen kunnen we ons nog niet meten met andere goede doelen.

De beleggingen zijn eveneens grillig. Met name de waardeveranderingen van obligaties en aandelen zijn onvoorspelbaar en afhankelijk van de ontwikkelingen op de effectenmarkten. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het vermogensbeheer. Per 1 januari 2014 is het vermogensbeheer opgedragen aan Triodos Bank. Triodos Bank voert een beleid dat marktconform financieel rendement combineert met het bevorderen van duurzame ontwikkelingen. De gelden zijn gematigd defensief en duurzaam belegd. De behaalde rendementen waren in 2020 positief. Doordat de inkomsten in 2020 relatief goed waren, is er extra ingelegd in 2020.

Los van het beleggingsrisico bestaat het risico dat de nalatenschappen negatief afwijken van de begroting. Dit risico lijkt beperkt te zijn tot zo'n 6 ton. Het steunfonds heeft nog nooit minder dan € 600.000 opbrengsten gehad. De belangrijkste beheersmaatregel is de bespreking van de resultaten in het Steunfondsbestuur.

Beheer financiën van afdelingen

Afdelingen beschikken over eigen financiële middelen waarover zij aan het eind van het boekjaar verantwoording afleggen. Zij worden geacht een toelichting te geven bij 10 procent afwijking ten opzichte van de begroting. De meest voorkomende reden voor het niet uitvoeren van activiteiten is de beperkt beschikbare menskracht.

Gedurende het boekjaar 2020 vindt geen tussentijdse controle plaats van bestedingen van afdelingen. Gezien de omvang van het bedrag in relatie tot het aantal afdelingen, wordt het risico op onjuiste bestedingen aanvaardbaar geacht. Jaarlijks vindt bij 4 tot 5 door de accountant te bepalen afdelingen een uitgebreide controle plaats op de inkomsten en uitgaven.

Interne organisatie.

Het ziekteverzuim is in 2020 onder de 10% gebleven maar nog altijd boven het gemiddelde in Nederland. De arbodienst zegde vanwege de herschikking van het klantenbestand (voorkeur voor grote klanten) het contract met het HV op. Er is een nieuwe arbodienst gecontracteerd. Eind 2020 is een transitie manager aangesteld om meer stabiliteit in de interne organisatie te brengen. In 2020 is de ledenadministratie na een korte uitbesteding weer inbesteed. Tevens is er overgestapt naar een nieuw CRM/ledenadministratiesysteem. De overstap was buitengewoon noodzakelijk omdat het vorige systeem echt ernstig verouderd raakte. Er valt niet uit te sluiten dat het CRM systeem kinderziektes zal hebben. En er in 2021 dus een verhoogd risico is.

Risicomanagement vormt een integraal onderdeel van het gevoerde beleid. Het bestuur is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen de branche en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatiebrede risico's worden beheerst in 2020 adequaat hebben gewerkt. Operationele en financiële risico's (prijs-, liquiditeits-, koers- en renterisico's) zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden per kwartaal financiële positie en bijstellen op basis van de financiële risico's vindt per kwartaal plaats. De implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft plaatsgevonden.

Begroting 2021**Baten**

Som van de geworven baten: 2.585.570

Overige baten: 144.168

Totaal baten: 2.729.738

Lasten

Besteed aan doelstellingen: 2.862.799

Wervingskosten: 461.067

Kosten beheer en administratie: 231.913

Som van de lasten: 3.555.779

Saldo voor financiële baten en lasten: -826.041

Saldo financiële baten en lasten: 3.500

Resultaat boekjaar: - 822.541

HUMANISTISCH VERBOND

Meerwijk Stanton Groep B.V.
Stationsplein 62
3743 KM BAARN
T: 035 - 411 63 10
e-mail: info@meerwijkgroep.nl

JAARREKENING 2020

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER (na bestemming saldo baten en lasten)

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	1		<u>37.942</u>		<u>51.298</u>
			37.942		51.298
Vorderingen en overlopende activa	2	1.927.540		1.607.783	
Effecten	3	8.573.935		6.833.188	
Liquide middelen	4	<u>2.263.017</u>		<u>2.081.723</u>	
			12.764.492		10.522.694
Totaal activa			<u>12.802.434</u>		<u>10.573.992</u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen					
<i>Reserves</i>					
Continuïteitsreserve	5	4.087.945		4.087.945	
Bestemmingsreserves	6	683.602		525.764	
Overige reserves	7	<u>7.295.495</u>		<u>5.009.137</u>	
			12.067.042		9.622.846
<i>Fondsen</i>					
Bestemmingsfonds erfenissen en legaten	8		385.132		453.814
Kortlopende schulden	9		<u>350.260</u>		<u>497.332</u>
Totaal passiva			<u>12.802.434</u>		<u>10.573.992</u>

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

		Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
BATEN:				
Baten van particulieren	10	4.660.556	2.459.247	3.207.182
Baten van subsidies van overheden	11	30.927	30.000	36.354
Baten van andere organisaties zonder winststreven	12	76.400	75.000	100.107
Som van de geworven baten		<u>4.767.883</u>	<u>2.564.247</u>	<u>3.343.643</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	13	43.395	97.710	70.132
Overige baten	14	46.826	46.200	46.412
Som van de baten		<u>4.858.104</u>	<u>2.708.157</u>	<u>3.460.188</u>
LASTEN:				
Besteed aan doelstellingen				
Verenigen	15	617.795	778.961	619.915
Humanistische levensbeschouwing	16	882.530	1.100.624	979.603
Activiteiten	17	728.973	1.079.774	790.241
Wervingskosten	18	432.631	236.475	383.856
Kosten beheer en administratie	19	220.893	341.924	221.271
Som van de lasten		<u>2.882.822</u>	<u>3.537.757</u>	<u>2.994.887</u>
Saldo vóór financiële baten en lasten		1.975.282	-829.600	465.301
Saldo financiële baten en lasten	20	232.918	22.368	508.787
Saldo van baten en lasten		<u>2.208.200</u>	<u>-807.232</u>	<u>974.089</u>
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging / onttrekkingen:				
bestemmingsreserve activiteiten		3.355		4.901
bestemmingsreserve afd. Den Haag		-11.343		-36.142
bestemmingsreserve St. Socrates		-3.823		0
bestemmingsfonds erfenissen en legaten		-68.682		-71.695
overige reserves		2.288.693		1.077.025
		<u>2.208.200</u>		<u>974.089</u>

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

	2020	2019
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Saldo van baten en lasten	2.208.200	974.089
Aanpassing voor:		
Afschrijving	19.276	19.757
Rentelasten	18.913	16.106
Dividendbaten	-43.447	-40.067
Verandering in werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	-319.757	353.305
Mutatie nog te ontvangen interest obligaties	1.462	9.541
Mutatie kortlopende schulden	-147.072	-104.050
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	-10.124	-395.404
	-475.491	-136.608
TOTAAL KASSTROOM UIT PRIMAIRE ACTIVITEITEN	1.727.450	833.278
Ontvangen interest	-2.183	-9.445
Betaalde interest	-18.191	-16.203
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	-2.335	0
Inbreng St. Socrates	169.648	0
	146.939	-25.648
TOTAAL KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	1.874.388	807.630
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in materiële vaste activa	-5.920	-1.102
TOTAAL KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-5.920	-1.102
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Aankopen effecten	-2.668.263	-4.964.160
Verkopen effecten	937.640	3.546.515
Ontvangen dividend	43.447	40.067
TOTAAL KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	-1.687.176	-1.377.578
NETTO-KASSTROOM	181.294	-571.050
HET VERLOOP VAN DE LIQUIDE MIDDELEN IS ALS VOLGT:		
Stand per 1 januari	2.081.723	2.652.773
Stand per 31 december	2.263.017	2.081.723
Mutatie liquide middelen	181.294	-571.050

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik dat van deze geldmiddelen is gemaakt. Tot de geldmiddelen worden gerekend de kasmiddelen, tegoeden op bankrekeningen en direct opeisbare deposito's.

ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening omvat de geconsolideerde financiële gegevens van de verslaggevende eenheid Humanistisch Verbond. De verslaggevende eenheid bestaat uit Vereniging Humanistisch Verbond, de afdelingen van het Humanistisch Verbond, Stichting Steunfonds Humanisme, Stichting Socrates en Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Rotterdam. De statutaire vestigingsplaats van de vereniging is Utrecht. De vereniging houdt kantoor op Ambonplein 73, te Amsterdam. De jaarrekening is opgesteld conform Titel 9, Boek 2 BW en in het bijzonder de voorschriften van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties. De Richtlijn 650 beoogt inzicht te verschaffen in de verwerving van fondsen en de daadwerkelijke besteding aan het doel waarvoor de fondsen zijn geworven. Daarnaast past de verslaggevende eenheid de regelingen 'Beloning directeurs' en 'Financieel beheer goede doelen' van Goede Doelen Nederland (GDN, voorheen Vereniging Fondsenwervende Instellingen - VFI) toe.

Het Humanistisch Verbond is een levensbeschouwelijke vereniging die zich ten doel stelt:

1. allen te verenigen die instemmen met het humanistisch beginsel; dat wil zeggen met menselijke vermogens het leven en de wereld trachten te begrijpen, waarbij wezenlijk voor de mens wordt geacht zijn vermogen tot onderscheidend oordelen waarvoor niets of niemand buiten hem verantwoordelijk kan worden gesteld. Daarbij is ook het nemen van verantwoordelijkheid voor zijn/haar omgeving van essentieel belang. Centrale waarden zijn zelfbeschikking, vrijheid, gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid;
2. een centrum te zijn voor verdieping, verspreiding en verdediging van de humanistische levensbeschouwing;
3. activiteiten te ontwikkelen of deel te nemen aan activiteiten van anderen die bijdragen aan het ontstaan van een samenleving van mensen die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun medemens, de natuur en de samenleving.

Het Humanistisch Verbond heeft met meerdere organisaties op humanistische grondslag een relatie. In de meeste gevallen is er sprake van een relatie op 'afstand'. Dergelijke organisaties, veelal stichtingen, zoals Stichting Huisvesting Humanistisch Verbond Groningen, Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding, de Humanistische Omroep, Stichting Humanistisch Vormingsonderwijs, Stichting HVO Primair, de Universiteit voor Humanistiek, Stichting Socrates, het Humanistisch Historisch Centrum, zijn weliswaar op humanistische grondslag georganiseerd, maar functioneren volledig zelfstandig en hebben eigen, specifieke doelstellingen die los staan van het Humanistisch Verbond. Het Verbond is in het verleden vaak betrokken geweest als (mede-) oprichter van deze stichtingen en heeft meestal het benoemingsrecht van leden van het bestuur.

Met enkele andere organisaties/stichtingen is de relatie intensiever. Niet alleen is sprake van benoeming van de bestuurders door het Verbond (of één van de afdelingen), maar het doel van deze stichtingen is eigenlijk alleen het (financieel) ondersteunen van het werk van het Humanistisch Verbond (soms specifiek in één van de afdelingen) en beheren van het daartoe in de stichting bijeengebracht vermogen. In de statuten van deze stichtingen is bepaald dat in geval van liquidatie het vermogen aan het Humanistisch Verbond (en/of één van de afdelingen) toevalt.

Stichting Steunfonds Humanisme en de afdelingen van het Humanistisch Verbond worden vanwege deze sterke verbondenheid met het Humanistisch Verbond opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Nog te ontvangen legaten, erfstellingen, notariële schenkingen
- Baten uit nalatenschappen

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Voor zover niet anders is vermeld wordt een actief in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie wordt in hele euro's opgenomen.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten effecten, overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij een eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de staat van baten en lasten. De organisatie maakt geen gebruik van afgeleide instrumenten (derivaten). Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Investerings in eigenvermogensinstrumenten met beursnotering

De beleggingen van de vereniging in aandelen worden, voor zover deze aandelen beursgenoteerd zijn, na de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde worden, voor zover het resultaat van de individuele belegging cumulatief positief is, tot het moment van realisatie rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt onder aftrek van een voorziening voor latente belastingen.

Wanneer de belegging niet langer in de balans wordt opgenomen, wordt de in het eigen vermogen opgenomen cumulatieve waardeverandering overgeboekt naar de staat van baten en lasten. In geval van een cumulatieve waardevermindering tot onder de kostprijs wordt de waardevermindering in de staat van baten en lasten verantwoord. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie investeringen in eigenvermogensinstrumenten met beursnotering behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

De effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindervingsverliezen worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie verstrekte leningen en overige vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. De effectieve rente wordt direct verwerkt in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa:

De inventaris, computerapparatuur en overige installaties worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- inventaris 20%
- computerapparatuur en -programmatuur 20%
- overige installaties 20%

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

De vereniging bepaalt het af te schrijven bedrag zonder rekening te houden met een restwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de continuïteitsreserve, de bestemmingsreserves, de bestemmingsfondsen en de overige reserves gepresenteerd.

Bestemmingsreserves betreffen middelen die zijn verkregen met een door het bestuur aangegeven specifieke bestemming. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen, een inschatting van het totaal van de uitgaven en een inschatting in welk jaar de uitgaven zullen worden gedaan. Op de bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is vastgesteld, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De continuïteitsreserve is gebaseerd op basis van een analyse van specifieke risico's en de betreffende periode waarop de reserve betrekking heeft.

Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Baten

De contributies en giften worden verantwoord voor het door de instelling ontvangen bedrag zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering zijn gebracht. Dit geldt ook voor baten van andere organisaties zonder winststreven. Bijdragen van leden worden verantwoord in het jaar waar zij betrekking op hebben. De giften en schenkingen worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Nalatenschappen worden als baten verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar van ontvangst als baten uit nalatenschappen verantwoord in geval eerder geen betrouwbare schatting mogelijk was. Bij de waardering van de nalatenschappen moet rekening gehouden worden met eventuele rechten van vruchtgebruik. Zoals opgenomen in RJ650 dient met ingang van 1 januari 2017 tevens het vruchtgebruik geactiveerd te worden voor zover wordt voldaan aan de activeringscriteria. Tot en met 2016 werden nalatenschappen met vruchtgebruik tot afloop van het vruchtgebruik op nihil gewaardeerd en derhalve niet geactiveerd.

Rentebaten, beleggingsopbrengsten en de kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie worden afzonderlijk in de staat van baten en lasten verantwoord onder 'saldo financiële baten en lasten'.

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de organisatie zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden wordt de subsidie als bate verantwoord. Subsidies ter compensatie van door de organisatie gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Personeel

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vereniging.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De vereniging heeft voor haar werknemers een pensioenregeling welke is ondergebracht bij een pensioenfonds. Dat wil zeggen dat de vereniging geen verplichting heeft tot het voldoen van aanvullende premies in geval van een tekort bij het Pensioenfonds anders dan de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar. De premies zijn als lasten opgenomen in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Leasing/Huur

De verslaggevende eenheid kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leases (huur)

Als de verslaggevende eenheid optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de marktprijs.

Vennootschapsbelasting

Zowel het Humanistisch Verbond als het Steunfonds voor Humanisme nemen niet deel aan economisch verkeer en worden niet als onderneming aangemerkt. Als gevolg daarvan zijn de entiteiten niet vennootschapsbelastingplichtig.

Kostentoerekening

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- * Direct toerekenbare activiteitskosten worden direct toegerekend
- * De indirect niet direct toerekenbare kosten (zoals personeelskosten, huisvestingskosten, organisatiekosten en afschrijvingskosten) worden verdeeld op basis van een procentuele verdeling die tot stand komt aan de hand van een urenregistratiesysteem op persoonsniveau wat gehanteerd wordt binnen de organisatie.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2020	Totaal 2019
	€	€	€	€
<i>1 januari</i>				
Aanschaffingswaarden	81.793	138.180	219.972	218.870
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	62.829	105.845	168.674	148.917
Boekwaarden 1 januari	<u>18.964</u>	<u>32.335</u>	<u>51.298</u>	<u>69.953</u>
 <i>Mutaties</i>				
Investeringsen	2.225	3.695	5.920	1.102
Afschrijvingen	7.276	12.000	19.276	19.757
Totaal mutaties	<u>-5.051</u>	<u>-8.305</u>	<u>-13.356</u>	<u>-18.655</u>
 <i>31 december</i>				
Aanschaffingswaarden	84.017	141.875	225.892	219.972
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	70.105	117.845	187.950	168.674
Boekwaarden 31 december	<u>13.912</u>	<u>24.030</u>	<u>37.942</u>	<u>51.298</u>

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
2. Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	11.983	1.479
Interest obligaties	26.600	25.138
Nog te ontvangen legaten,erfstellingen,notariële schenkingen	1.821.455	1.459.731
Nog te ontvangen pensioenpremies	0	0
Overige vorderingen en overlopende activa	67.502	121.435
	<u>1.927.540</u>	<u>1.607.783</u>

De nog te ontvangen legaten, erfstellingen en notariële schenkingen bestaan uit een groot aantal afzonderlijke ingeschatte posten. De voorziening voor eventuele oninbaarheid bedraagt evenals in 2019 nihil. Een deel van de nog te ontvangen nalatenschappen kan mogelijk een doorlooptijd hebben van 1 à 2 jaar.

Onder de overige vorderingen is een bedrag opgenomen van € 15.923 inzake voorgesloten bedragen met betrekking tot afhandeling van nalatenschappen.

	31-12-2020	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2019
	€	%	€	%
3. Effecten				
Obligaties	4.748.735	55%	3.795.470	56%
Aandelen	2.937.716	34%	2.334.284	34%
Alternatieve beleggingen	887.484	10%	703.434	10%
	<u>8.573.935</u>	<u>100%</u>	<u>6.833.188</u>	<u>100%</u>

De genoemde percentages zijn gebaseerd op een portefeuilleweging exclusief bij de vermogensbeheerder beschikbaar gestelde liquiditeiten. De effecten zijn beursgenoteerd.

	Obligaties	Aandelen	Alternatieve beleggingen	Totaal 31-12-2020	Totaal 31-12-2019
Stand per 1 januari	3.795.470	2.334.284	703.434	6.833.188	5.020.139
Aankopen	1.550.288	898.585	219.390	2.668.263	4.964.160
Verkopen	617.171	320.469	0	937.640	3.546.515
Koersresultaat ongerealiseerd	20.148	25.316	-35.340	10.124	395.404
Stand per 31 december	<u>4.748.735</u>	<u>2.937.716</u>	<u>887.484</u>	<u>8.573.935</u>	<u>6.833.188</u>

De effecten worden aangehouden als belegging ten behoeve van de bedrijfsvoering.

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
4. Liquide middelen		
ING-Bank	286.028	135.194
Rabobank	1.292.354	1.206.302
ABN Amro/Triodos	361.797	172.826
Triodos	121.807	425.136
SNS	17.205	0
Liquide middelen Afdelingen	183.826	142.266
	<u>2.263.017</u>	<u>2.081.723</u>

Per 31 december 2020 zijn alle liquide middelen direct opvraagbaar m.u.v. een bankgarantie van € 21.572, die is afgegeven als huurgarantie aan Stadsherstel.

PASSIVA

Reserves

	Totaal 31-12-2020 €	Totaal 31-12-2019 €
5. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	4.087.945	4.087.945
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Stand per 31 december	<u>4.087.945</u>	<u>4.087.945</u>

Deze reserve is gevormd ter dekking van risico's om zeker te stellen dat ook in de toekomst alle verplichtingen nagekomen kunnen worden. De continuïteitsreserve is bepaald op basis van een risicoanalyse, waarin de volgende veronderstellingen zijn gebruikt:

Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn onzeker: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn, is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie bij werven van nalatenschappen. Tevens hebben de beleggingsopbrengsten een onzeker karakter en is er een risico op daling van de contributies en giften door imagoschade.

De reserve mag maximaal 1,5 keer de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie voor een bedrag van € 4.323.911 bedragen.

	31-12-2020 €	31-12-2019 €
6. Bestemmingsreserves zijn:		
Stand per 1 januari	525.764	557.005
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	214.388	49.855
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-56.551	-81.096
Stand per 31 december	<u>683.602</u>	<u>525.764</u>

Bestemmingsreserves zijn:

	31-12-2020 €	31-12-2019 €
<i>Activiteiten (voorheen Dienstverlening afdelingen)</i>		
Stand per 1 januari	156.969	152.068
Toevoeging via: afdelingsvermogen uit overige reserves	9.358	9.200
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	31.725	36.797
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-37.728	-41.096
Stand per 31 december	<u>160.324</u>	<u>156.969</u>

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
<i>Afdeling Den Haag e.o. (voorheen</i>		
<i>St. Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden)</i>		
Stand per 1 januari	368.795	404.937
Bij: rentetoerekening	3.657	3.858
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-15.000	-40.000
Stand per 31 december	357.452	368.795
<i>Stichting Socrates</i>		
Stand per 1 januari	0	0
Toevoeging door inbreng St. Socrates	169.648	0
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-3.823	0
Stand per 31 december	165.826	0
Totaal bestemmingsreserves	683.602	525.764

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geormerkte gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

Activiteiten (voorheen Dienstverlening afdelingen): Deze bestemmingsreserve is ontstaan uit de ontvangen gelden van opgeheven afdelingen. Het Activiteitenfonds is bestemd voor afdelingen waarbij de voorgenomen activiteiten niet of onvoldoende te financieren zijn vanuit de afdelingsbegroting, dan wel voor werkgroepen (voorheen de Stimuleringsregeling Activiteiten). De gelden die vanuit de afdelingen (als gevolg van een te hoog eigen vermogen) naar het landelijk bureau zijn overgemaakt zijn gedoteerd aan deze reserve. Daarnaast wordt jaarlijks 3% van de contributieinkomsten van het voorgaande jaar gedoteerd aan deze reserve.

Afdeling Den Haag e.o. (voorheen St. Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden): De stichting Vrienden van Humanistisch Verbond afd. Haaglanden is opgeheven. Conform de statuten van de stichting is het vermogen overgedragen aan de afdeling Den Haag e.o., t.b.v. activiteiten die de doelstelling van het HV ondersteunen en uitdragen en plaatsvinden in de regio Den Haag. Er wordt jaarlijks eenzelfde percentage rente gedoteerd als het percentage wat de afdelingen ontvangen op hun spaartegoed bij het Steunfonds.

Stichting Socrates: In 2021 is gebleken, dat Stichting Socrates een groepsmaatschappij is en in de consolidatie 2020 en 2019 moet worden opgenomen. Gezien het geringe belang hiervan zijn de vergelijkende cijfers niet meer aangepast en is het vermogen per 1-1-2020 van Stichting Socrates in de geconsolideerde balans rechtstreeks verwerkt in de bestemmingsreserves.

	Totaal 31-12-2020 €	Totaal 31-12-2019 €
7. Overige reserves		
Stand per 1 januari	5.009.137	3.932.112
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	-2.335	0
Af: afdelingsvermogen naar bestemmingsreserve activiteiten	-9.358	-9.200
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	2.298.051	1.086.225
Stand per 31 december	7.295.495	5.009.137

	31-12-2020 €	31-12-2019 €
8. Bestemmingsfonds erfenissen en legaten		
Stand per 1 januari	453.814	525.509
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	0	0
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-68.682	-71.695
Stand per 31 december	385.132	453.814

Het bestemmingsfonds erfenissen en legaten betreft de door derden geormerkte gelden. De doelstelling van de geschonken gelden is vastgelegd in de vorm van een testament/schenking. Het betreffen bestemming regio Drente (omvang € 34.033), Fryslan (omvang € 8.336) en Humanisme Fonds Amsterdam (HFA) (omvang € 342.763). In 2020 is door de afdeling Fryslan € 8.974 aan activiteitskosten onttrokken en ten behoeve van HFA per saldo € 34.708 onttrokken aan het bestemmingsfonds.

	31-12-2020 €	31-12-2019 €
9. Kortlopende schulden		
Stichting Socrates	0	147.737
Vooruit ontvangen contributies	0	1.028
Te betalen salariskosten	58.194	62.586
Te betalen loonheffing en sociale premies	87.285	87.406
Te betalen pensioenpremie	1.253	2.818
Crediteuren	108.279	111.966
Nog te betalen accountantskosten	25.410	24.200
Nog te betalen diverse kosten	69.839	59.591
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	350.260	497.332

Onder de schulden is een bedrag van € 241.766 (2019: € 237.523) begrepen dat kan worden aangemerkt als overlopende passiva.

De vooruitontvangen contributies en donaties zijn incidentele stortingen van leden voor het volgende jaar. De te betalen loonheffing betreft de aangifte over de maand december.

Financiële instrumenten

Algemeen

De vereniging maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de vereniging een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de vereniging te beperken.

De vereniging zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Financiële risico's (krediet-, liquiditeit-, koers- en renterisico's) zijn vastgelegd in de periodieke managementrapportage en worden per kwartaal geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vindt tevens per kwartaal plaats.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Activa

Per 1 april 2017 is voor een periode van vijf jaar tot en met 31 maart 2022 een huurovereenkomst afgesloten met de onderhuurder. Het recht is € 30.110 voor 2021, voor de termijn vervallend binnen 1-5 jaar bedraagt deze € 37.638 en voor de periode daarna is deze nihil.

Verplichtingen

Met betrekking tot het huren van onroerend goed is een huurverplichting aangegaan op 1 april 2017 voor een periode van 5 jaar tot en met 31 maart 2022. De verplichting is € 91.363 voor 2021, voor de termijn vervallend binnen 1-5 jaar bedraagt deze € 22.841 en voor de periode daarna is deze nihil.

Met betrekking tot het leasen van kantoorartikelen zijn verplichtingen aangegaan voor een periode van 5 jaar tot en met 31 augustus 2022. De verplichting is € 3.241 voor 2021, voor de termijn vervallend binnen 1-5 jaar bedraagt deze € 1.388 en voor de periode daarna is deze nihil.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
BATEN:			
10. Baten van particulieren			
Nalatenschappen	3.418.806	1.200.000	1.966.527
Notariële schenkingen	260	1.860	260
Overige giften	15.339	40.000	27.743
Contributies	1.088.983	983.987	1.002.528
Actieopbrengsten	53.181	80.000	59.009
Overige bijdragen	79.069	150.000	147.593
Giften en schenkingen afdelingen	0	0	0
Overige baten afdelingen	4.919	3.400	3.522
Bijdragen ontvangen door Afdelingen	0	0	0
	<u>4.660.556</u>	<u>2.459.247</u>	<u>3.207.182</u>
11. Baten van subsidies van overheden			
Subsidie Ministerie van VWS VBE (2017-2020)	6.216	30.000	36.354
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid (2020)	24.711	0	0
	<u>30.927</u>	<u>30.000</u>	<u>36.354</u>
12. Baten van andere organisaties zonder winststreven	<u>76.400</u>	<u>75.000</u>	<u>100.107</u>
13. Baten als tegenprestatie voor levering van producten en diensten			
Deelnemersbijdragen	25.845	60.500	39.299
Opbrengst Activiteiten afdelingen	17.550	37.210	30.833
	<u>43.395</u>	<u>97.710</u>	<u>70.132</u>
14. Overige baten			
Huuropbrengsten	46.826	46.200	46.412
	<u>46.826</u>	<u>46.200</u>	<u>46.412</u>
Som van de baten	<u>4.833.393</u>	<u>2.708.157</u>	<u>3.460.188</u>

De **nalatenschappen** zijn zeer moeilijk te vergelijken met de begroting en het vorig jaar. Ultimo boekjaar worden de nalatenschappen zo betrouwbaar mogelijk vastgesteld en wordt een balanspost opgenomen voor nog te ontvangen gelden uit nalatenschappen die betrekking hebben op het boekjaar. In 2020 is geen sprake van nalatenschappen belast met vruchtgebruik.

De **contributies** zijn hoger dan begroot. Opnieuw heeft het Humanistisch Verbond een record aan aantal nieuwe leden geworven. Het netto aantal leden is gestegen van 15.261 eind 2019 naar 17.039 eind 2020. De gemiddelde contributie per lid is € 67,43 (begroot € 65,60).

De **subsidies van overheden** bestaan uit een subsidie van VWS voor het project Van Betekenis tot het Einde (VBE) en een subsidie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor vrijwilligerswerk. De subsidie van VWS heeft een looptijd van april 2017 t/m mei 2020. Stichting Agora is de penvoerder voor dit project. De kosten voor het project worden op kwartaalbasis gedeclareerd bij Stichting Agora en deze dient op haar beurt jaarlijks verantwoording af over de financiële en inhoudelijke activiteiten o.b.v. de ingediende begroting. De subsidie voor vrijwilligerswerk beslaat alleen 2020. Alle declaraties zijn tijdig ingediend en de declaraties over 2020 zijn in 2020 ontvangen.

De **baten van andere organisaties zonder winststreven** bestaat met name uit een gift van het Charity Fund van € 75.000 en een gift van HVO. Het Charity Fund betreft een jaarlijkse bijdrage, welke voor de periode 2017 tot en met 2020 is afgesproken.

De **deelnemersbijdragen** zijn lager dan begroot en hoger dan in 2019. Dit wordt verklaard doordat er door Corona minder cursussen en bijeenkomsten hebben plaats gevonden.

De **huuropbrengsten** betreft de onderverhuur aan Human. Van deze locatie is HV de hoofdhuurder.

LASTEN:**Besteed aan doelstellingen****15. Verenigen**

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Vereniging	47.570	44.000	37.058
Humanistische dienstverleners	36.440	75.000	61.891
Produkten en Diensten	132.760	216.000	119.257
	<u>216.770</u>	<u>335.000</u>	<u>218.206</u>
Personele kosten	292.045	308.358	290.023
Huisvestingskosten	22.688	24.707	22.339
Kantoor- en algemene kosten	82.693	106.327	85.659
Afschrijving	3.598	4.569	3.687
	<u>617.795</u>	<u>778.961</u>	<u>619.915</u>

16. Humanistische levensbeschouwing

Actueel humanisme	94.185	170.000	149.800
Marketing en Werving	0	17.000	1.500
HV uitingen (voorlichtingskosten)	133.747	164.000	147.391
Stichting Socrates	56	25.000	25.251
	<u>227.988</u>	<u>376.000</u>	<u>323.942</u>
Personele kosten	476.669	503.295	473.370
Huisvestingskosten	37.031	40.327	36.462
Kantoor- en algemene kosten	134.970	173.545	139.812
Afschrijving	5.872	7.458	6.018
	<u>882.530</u>	<u>1.100.624</u>	<u>979.603</u>

17. Activiteiten

Humanistische Alliantie	10.529	10.000	10.242
Humanistisch Historisch Centrum	19.000	19.000	9.800
EHP (European Humanist Professionals)	0	1.000	0
International Humanist and Ethical Union (IHEU)	14.354	20.000	13.920
European Humanist Federation (EHF)	1.335	7.000	1.707
Prinsjesdag	0	1.000	0
Summerschool	4.978	3.150	0
Activiteiten/Projecten afdelingen	66.138	159.813	145.148
Activiteiten t.l.v. erfenis Steunfonds tbv afd. Amsterdam	34.708	219.000	30.504
	<u>151.042</u>	<u>439.963</u>	<u>211.322</u>
Personele kosten	420.877	444.387	417.964
Huisvestingskosten	32.697	35.607	32.194
Kantoor- en algemene kosten	119.173	153.232	123.447
Afschrijving	5.184	6.585	5.314
	<u>728.973</u>	<u>1.079.774</u>	<u>790.241</u>

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Totaal bestedingen	2.229.298	2.959.359	2.389.759
Totaal baten	4.858.104	2.708.157	3.460.188
Bestedingspercentage	45,89%	109,28%	69,06%

Het gerealiseerde percentage is lager dan de begroting omdat de baten aanzienlijk hoger zijn uitgevallen dan begroot voornamelijk door hoge opbrengsten uit nalatenschappen.

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale lasten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Totaal bestedingen	2.229.298	2.959.359	2.389.759
Totaal lasten	2.882.822	3.537.757	2.994.887
Bestedingspercentage	77,33%	83,65%	79,79%

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
18. Wervingskosten			
Directe activiteitskosten	138.248	152.000	88.970
Personeelskosten	214.383	58.673	212.899
Huisvestingskosten	16.655	4.701	16.399
Kantoor- en algemene kosten	60.704	20.232	62.881
Afschrijving	2.641	869	2.707
	<u>432.631</u>	<u>236.475</u>	<u>383.856</u>

Kostenpercentage wervingskosten

Onderstaand is de verhouding van de wervingskosten in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Som van de geworven baten	4.767.883	2.564.247	3.343.643
Wervingskosten	432.631	236.475	383.856
Kostenpercentage werving	9,07%	9,22%	11,48%

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
19. Kosten beheer en administratie			
Personeelskosten	160.866	237.487	159.752
Huisvestingskosten	12.497	19.029	12.305
Kantoor- en algemene kosten	45.550	81.889	47.183
Afschrijving	1.981	3.519	2.031
	<u>220.893</u>	<u>341.924</u>	<u>221.271</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Totale lasten	2.882.822	3.537.757	2.994.887
Kosten beheer en administratie	220.893	341.924	221.271
Kostenpercentage beheer en administratie	7,66%	9,66%	7,39%

20. Financiële baten en lasten

Obligatierente	38.074	35.000	26.729
Dividend	43.447	45.000	40.067
Rente obligaties ongerealiseerd	1.462	0	9.541
Gerealiseerd winst/verlies bij verkoop effecten	190.535	0	84.073
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	10.124	0	395.404
Inkomsten uit alternatieve beleggingen	3.987	0	753
Interest baten	-721	410	97
Interest baten afdelingen	0	0	0
Rente rekeningen courant	-1	-6.850	-1.524
Interest rekening courant afdelingen	0	0	0
Rente en bankkosten	-18.191	-23.000	-14.679
Beheerskosten vermogen	-35.800	-28.192	-31.673
	<u>232.918</u>	<u>22.368</u>	<u>508.787</u>

De verdelingspercentages op basis waarvan de niet direct toewijsbare kosten zoals personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingskosten die worden toebedeeld naar kosten beheer en administratie zijn tot stand gekomen aan de hand van de urenregistratie per persoon over 2016, waarbij een aanpassing gemaakt o.b.v. de situatie in 2020.

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Verenigen	18,66%	19,91%	18,66%
Humanistische levensbeschouwing	30,46%	32,50%	30,46%
Activiteiten	26,90%	28,70%	26,90%
Wervingskosten	13,70%	9,36%	13,70%
Kosten beheer en administratie	10,28%	9,53%	10,28%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

Toelichting lastenverdeling (model C)

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Besteed aan doelstellingen			Werving s-kosten	Kosten beheer en admini- stratie	Totaal 2020	Begroot 2020	Totaal 2019
	Verenigen	Humanis- tische levensbe- schouwing	Activiteiten					
Directe activiteitskosten	216.770	227.988	151.042	138.248	0	734.048	1.302.963	842.440
Personeelskosten	292.045	476.669	420.877	214.383	160.866	1.564.840	1.552.200	1.554.008
Huisvestingskosten	22.688	37.031	32.697	16.655	12.497	121.568	124.370	119.699
Kantoor- en algemene kosten	82.693	134.970	119.173	60.704	45.550	443.090	535.225	458.982
Afschrijving	3.598	5.872	5.184	2.641	1.981	19.276	23.000	19.757
Totaal	617.795	882.530	728.973	432.631	220.893	2.882.822	3.537.758	2.994.886

Toelichting op lastenverdeling (model C)

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen:			
Verenigen	216.770	335.000	218.206
Humanistische levensbeschouwing	227.988	376.000	323.942
Activiteiten	151.042	439.963	211.322
	<u>595.800</u>	<u>1.150.963</u>	<u>753.470</u>
Activiteitskosten voor Werving:			
Resultaatgebied Marketing en Werving			
Werving leden	126.806	98.000	68.952
Werving nalatenschappen	0	15.000	0
Werving donateurs	5.337	25.000	16.680
Merchandising	6.105	14.000	3.338
	<u>138.248</u>	<u>152.000</u>	<u>88.970</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u><u>734.048</u></u>	<u><u>1.302.963</u></u>	<u><u>842.440</u></u>

De wervingsactiviteiten zijn lager dan begroot doordat er minder wervingsactiviteiten zijn uitgevoerd dan was voorzien.

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Personeelskosten			
Salarissen	1.134.346	1.218.900	1.201.024
Sociale lasten	183.698	207.200	194.961
Pensioenpremies	102.276	97.500	108.287
Uitzendkrachten/ inhuur derden	82.381	5.000	22.289
Personele kosten Afdelingen	0	0	0
Onkosten vergoedingen bijzonder hoogleraren	22.875	29.000	0
Opleidingskosten	13.055	30.000	26.830
Overige personeelskosten	84.007	42.000	49.780
	<u>1.622.638</u>	<u>1.629.600</u>	<u>1.603.171</u>
Af - ontvangen ziekengeld	0	0	0
- doorberekende salarissen	57.798	48.400	49.163
Totaal personeelskosten	<u><u>1.564.840</u></u>	<u><u>1.581.200</u></u>	<u><u>1.554.008</u></u>

Gedurende het boekjaar 2020 heeft het gemiddelde aantal werknemers in fte's 17,5 bedragen (2019: 18,4).

Bezoldiging directie:	2020	2019
Naam	C. Compas	C. Compas
Functie	Directeur	Directeur
Dienstverband		
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
uren	36	36
parttime percentage	100	100
periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging		
Jaarinkomen:		
Brutosalaris	86.854	84.065
Vakantiegeld	6.931	6.671
Eindejaarsuitkering	7.766	7.474
Gratificatie	0	0
Bezoldiging	<u>101.551</u>	<u>98.210</u>
SV lasten werkgeversdeel	10.107	10.889
Belaste vergoedingen/bijtellingsen	0	0
Pensioenlasten werkgeversdeel	10.623	10.297
Pensioencompensatie	0	0
Overige beloningen op termijn	0	0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0	0
Totaal overige lasten en vergoedingen	<u>20.730</u>	<u>21.186</u>
Bezoldiging	<u>122.282</u>	<u>119.396</u>

Het jaarinkomen van de individuele directieleden (in loondienst) ad € 98.210 blijft binnen het maximum van € 101.551 (1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht categorie G.

Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen ad € 122.282, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 201.000 per jaar.

Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging verwijzen we naar hoofdstuk 8.2 van het jaarverslag.

Aan de directie zijn geen leningen, garanties of voorschotten verstrekt.

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Huisvestingskosten			
Huur (inclusief energie en water)	99.076	95.833	96.818
Huisvestingskosten afdelingen	2.219	5.937	3.608
Verzekeringen	3.092	2.600	2.359
Kantinekosten	0	0	0
Schoonmaakkosten	12.006	9.000	10.788
Verhuizing 2017	0	0	0
Overige huisvestingskosten	5.175	11.000	6.126
	<u>121.568</u>	<u>124.370</u>	<u>119.699</u>

Kantoor- en algemene kosten

Portokosten	19.604	14.000	22.889
Financiële administratie	63.112	58.000	59.933
Kosten contributieinning	0	0	0
Relatiebeheer structureel	74.286	90.000	88.026
Relatiebeheer incidenteel	-11.128	24.000	21.661
Relatiebeheer migratie Ifunds	91.569	25.000	33.577
Interne dienstverlening Humanitas	0	0	0
Advieskosten	1.746	25.000	20.002
Accountantskosten	25.887	27.000	25.810
Automatisering	30.088	45.000	38.310
Telefoon en faxkosten	10.912	6.500	6.975
Drukwerk	5.732	3.500	2.577
Huisstijl	0	0	0
Repro	5.554	8.000	3.653
Kantoorbenodigdheden	1.976	5.500	2.916
Lidmaatschappen/contributies	20.330	15.000	14.135
Bestuurskosten	14.189	15.500	12.747
Kosten platform bijzonder hoogleraren	0	1.000	0
Organisatiekosten Afdelingen	36.969	47.605	40.044
Overige kosten Afdelingen	3.911	4.620	13.614
CRM nalatenschappen	9.063	11.000	7.884
Overige algemene en organisatiekosten	39.121	24.000	12.555
Kosten notaris en advocaat	168	20.000	9.225
Publiciteitskosten	0	65.000	22.450
	<u>443.090</u>	<u>535.225</u>	<u>458.982</u>

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Afschrijving			
Afschrijvingen	19.276	23.000	19.757
	<u>19.276</u>	<u>23.000</u>	<u>19.757</u>

21. Gebeurtenissen na balansdatum

Het Humanistisch Verbond wordt in financiële zin slechts beperkt getroffen door de Coronacrisis. Er worden geen continuïteitsproblemen voorzien.

Enkelvoudige Jaarrekening 2020

Humanistisch Verbond

ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	1		<u>37.942</u>		<u>51.298</u>
			37.942		51.298
Vorderingen en overlopende activa	2	1.183.325		782.332	
Liquide middelen	3	<u>523.208</u>		<u>606.785</u>	
			1.706.533		1.389.117
Totaal activa			<u><u>1.744.476</u></u>		<u><u>1.440.415</u></u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen					
Continuïteitsreserve	4	854.267		533.917	
Bestemmingsreserves	5	<u>516.056</u>		<u>526.379</u>	
Reserves			1.370.323		1.060.296
Fondsen					
Bestemmingsfonds erfenissen en legaten	6		42.369		51.343
Kortlopende schulden	7		<u>331.783</u>		<u>328.777</u>
Totaal passiva			<u><u>1.744.475</u></u>		<u><u>1.440.415</u></u>

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN HUMANISTISCH VERBOND

		Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Baten:				
Baten particulieren	8	1.254.948	1.218.827	1.237.652
Baten van subsidies van overheden	9	30.927	30.000	36.354
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	10	1.659.500	1.659.500	1.500.000
Baten van andere organisaties zonder winststreven	11	76.400	75.000	100.107
Som van de geworven baten		<u>3.021.775</u>	<u>2.983.327</u>	<u>2.874.113</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	12	43.395	97.710	70.132
Overige baten	13	46.826	46.200	46.412
Som van de baten		<u>3.111.995</u>	<u>3.127.237</u>	<u>2.990.657</u>
Lasten:				
Besteed aan doelstellingen				
Verenigen	14	576.708	736.518	582.000
Humanistische levensbeschouwing	15	910.707	1.109.699	988.708
Activiteiten	16	679.328	851.398	754.875
Wervingskosten	17	293.323	226.908	245.707
Kosten beheer en administratie	18	335.270	272.335	338.862
Som van de lasten		<u>2.795.335</u>	<u>3.196.858</u>	<u>2.910.151</u>
Saldo voor financiële baten en lasten		316.660	-69.621	80.506
Saldo financiële baten en lasten	19	-13.272	-19.350	-8.602
Saldo van baten en lasten		<u>303.388</u>	<u>-88.971</u>	<u>71.904</u>
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging / onttrekkingen:				
continuïteitsreserve		320.350	20.829	119.336
bestemmingsreserve Jong HV				
bestemmingsreserve activiteiten		3.355	-13.000	4.901
bestemmingsreserve intensivering uitvoering MJB				
bestemmingsreserve afd. Den Haag		-11.343	-70.000	-36.142
Mutatie bestemmingsfonds erfenissen en legaten		-8.974	-26.800	-16.191
		<u>303.388</u>	<u>-88.971</u>	<u>71.904</u>

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2020	Totaal 2019
	€	€	€	€
<i>1 januari</i>				
Aanschaffingswaarden	81.793	138.180	219.972	218.870
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	62.829	105.845	168.674	148.917
Boekwaarden 1 januari	<u>18.964</u>	<u>32.335</u>	<u>51.298</u>	<u>69.953</u>
 Mutaties				
Investerings	2.225	3.695	5.920	1.102
Afschrijvingen	7.276	12.000	19.276	19.757
Totaal mutaties	<u>-5.051</u>	<u>-8.305</u>	<u>-13.356</u>	<u>-18.655</u>
 <i>31 december</i>				
Aanschaffingswaarden	84.017	141.875	225.892	219.972
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	70.105	117.845	187.950	168.674
Boekwaarden 31 december	<u>13.912</u>	<u>24.030</u>	<u>37.942</u>	<u>51.298</u>

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

TOELICHTING ENKELVOUDIGE BALANS HUMANISTISCH VERBOND

ACTIVA

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
2. Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	11.983	1.479
Rekening-courant Steunfonds Humanisme	1.058.699	605.786
Rekening couranten bij Steunfonds Humanisme	65.572	71.354
Overige vorderingen en overlopende activa	47.071	103.713
	<u>1.183.325</u>	<u>782.332</u>
3. Liquide middelen		
ING-Bank	224.722	74.386
Triodos	114.660	390.133
Liquide middelen Afdelingen	183.826	142.266
	<u>523.208</u>	<u>606.785</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

PASSIVA

Reserves

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
4. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	533.917	414.581
Af: afdelingsvermogen naar bestemmingsreserve	-9.358	-9.200
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	329.708	128.536
Stand per 31 december	<u>854.267</u>	<u>533.917</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

5. Bestemmingsreserves

Stand per 1 januari	526.379	557.620
Mutatie door nieuwe of opgeheven afdelingen	-2.335	0
Toevoeging via bestemming saldo baten en lasten	44.740	49.855
Besteding via bestemming saldo baten en lasten	-52.728	-81.096
Stand per 31 december	<u>516.056</u>	<u>526.379</u>

Reserves

<u>1.370.323</u>	<u>1.060.296</u>
------------------	------------------

Het eigen vermogen per 31 december 2020 en het resultaat over 2020 volgens de geconsolideerde jaarrekening van Vereniging Humanistisch Verbond wijken af van die volgens de enkelvoudige jaarrekening. De reden daarvoor is dat de Vereniging geen belang heeft in de entiteiten die verder in de consolidatie zijn betrokken.

6. Fondsen

<u>42.369</u>	<u>51.343</u>
---------------	---------------

7. Kortlopende schulden

Vooruit ontvangen contributies	0	1.028
Te betalen vakantiedagen	58.194	62.586
Te betalen loonheffing en sociale premies	87.285	87.406
Te betalen pensioenpremie	1.253	2.818
Crediteuren	108.279	108.546
Nog te betalen accountantskosten	17.787	16.940
Nog te betalen diverse kosten	58.985	49.453

Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva

331.783

328.777

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN HUMANISTISCH VERBOND

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
BATEN:			
8. Baten particulier			
Contributies	1.090.279	985.427	1.002.528
Actieopbrengsten	53.181	80.000	59.009
Nalatenschappen	2.500	0	0
Overige bijdragen particulier	104.069	150.000	172.593
Giften en schenkingen afdelingen	0	0	0
Overige baten afdelingen	4.919	3.400	3.522
Bijdragen ontvangen door Afdelingen	0	0	0
	<u>1.254.948</u>	<u>1.218.827</u>	<u>1.237.652</u>
9. Baten van subsidies van overheden			
Subsidie Ministerie van VWS VBE (2017-2020)	6.216	30.000	36.354
Subsidie Ministerie van Justitie en Veiligheid (2020)	24.711	0	0
	<u>30.927</u>	<u>30.000</u>	<u>36.354</u>
10. Baten van verbonden organisaties zonder winststreven			
Bijdrage Steunfonds Humanisme structurele kosten	1.559.500	1.559.500	1.500.000
Extra bijdrage Steunfonds Humanisme	100.000	100.000	0
	<u>1.659.500</u>	<u>1.659.500</u>	<u>1.500.000</u>
11. Baten van andere organisaties zonder winststreven	<u>76.400</u>	<u>75.000</u>	<u>100.107</u>
12. Baten als tegenprestatie voor levering van producten en diensten			
Deelnemersbijdragen	25.845	60.500	39.299
Opbrengst Activiteiten afdelingen	17.550	37.210	30.833
	<u>43.395</u>	<u>97.710</u>	<u>70.132</u>
13. Overige baten			
Huuropbrengsten	46.826	46.200	46.412
	<u>46.826</u>	<u>46.200</u>	<u>46.412</u>
Totaal van de baten	<u>2.987.284</u>	<u>3.027.237</u>	<u>2.990.657</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

LASTEN:**Besteed aan doelstellingen****14. Verenigen**

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Vereniging	47.570	44.000	37.058
Humanistische dienstverleners	36.440	75.000	61.891
Produkten en Diensten	132.760	216.000	119.257
	<u>216.770</u>	<u>335.000</u>	<u>218.206</u>
Personele kosten	267.350	294.434	269.438
Huisvestingskosten	21.078	23.599	20.747
Kantoor- en algemene kosten	68.168	79.121	70.183
Afschrijving	3.342	4.364	3.426
	<u>576.708</u>	<u>736.518</u>	<u>582.000</u>

15. Humanistische levensbeschouwing

Actueel humanisme	94.185	170.000	149.800
Marketing en Werving	0	17.000	1.500
HV uitingen (voorlichtingskosten)	133.747	164.000	147.391
Stichting Socrates	25.056	25.000	25.251
	<u>252.988</u>	<u>376.000</u>	<u>323.942</u>
Personele kosten	488.532	538.023	492.347
Huisvestingskosten	38.516	43.123	37.912
Kantoor- en algemene kosten	124.564	144.578	128.247
Afschrijving	6.107	7.975	6.259
	<u>910.707</u>	<u>1.109.699</u>	<u>988.708</u>

16. Activiteiten

Humanistische Alliantie	10.529	10.000	10.242
Humanistisch Historisch Centrum	19.000	19.000	9.800
EHP (European Humanist Professionals)	0	1.000	0
International Humanist and Ethical Union (IHEU)	14.354	20.000	13.920
European Humanist Federation (EHF)	1.335	7.000	1.707
Prinsjesdag	0	1.000	0
Activiteiten/Projecten afdelingen	66.138	159.813	145.148
	<u>111.356</u>	<u>217.813</u>	<u>180.817</u>
Personele kosten	421.871	464.609	425.166
Huisvestingskosten	33.260	37.239	32.739
Kantoor- en algemene kosten	107.567	124.850	110.747
Afschrijving	5.274	6.887	5.405
	<u>679.328</u>	<u>851.398</u>	<u>754.875</u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Totaal bestedingen	2.166.742	2.697.615	2.325.582
Totaal baten	3.111.995	3.127.237	2.990.657
Bestedingspercentage	69,63%	86,26%	77,76%

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale lasten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Totaal bestedingen	2.166.742	2.697.615	2.325.582
Totaal lasten	2.795.335	3.196.858	2.910.151
Bestedingspercentage	77,51%	84,38%	79,91%

17. Wervingskosten

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Directe activiteitskosten	138.248	152.000	88.970
Personeelskosten	115.185	54.930	116.084
Huisvestingskosten	9.081	4.403	8.939
Kantoor- en algemene kosten	29.369	14.761	30.238
Afschrijving	1.440	814	1.476
	<u>293.323</u>	<u>226.908</u>	<u>245.707</u>

Kostenpercentage wervingskosten

Onderstaand is de verhouding van de kosten werving in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Som van de geworven baten	3.021.775	2.983.327	2.874.113
Wervingskosten	293.323	226.908	245.707
Kostenpercentage werving	9,71%	7,61%	8,55%

18. Kosten beheer en administratie

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Personeelskosten	249.027	199.704	250.972
Huisvestingskosten	19.633	16.006	19.325
Kantoor- en algemene kosten	63.496	53.665	65.373
Afschrijving	3.114	2.960	3.191
	<u>335.270</u>	<u>272.335</u>	<u>338.862</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Totale lasten	2.795.335	3.196.858	2.910.151
Kosten beheer en administratie	335.270	272.335	338.862
Kostenpercentage beheer en administratie	11,99%	8,52%	11,64%

19. Financiële baten en lasten

Interest baten	2.904	0	3.858
Interest rekening couranten afdelingen	700	650	742
Interest baten afdelingen	0	0	0
Rente en bankkosten	-16.876	-20.000	-13.202
	<u>-13.272</u>	<u>-19.350</u>	<u>-8.602</u>

Het interestpercentage over de rekening courant afdelingen over 2020 is 1,01% (2019: 1,02%).

De verdelingspercentages op basis waarvan de niet direct toewijsbare kosten zoals personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingskosten die worden toebedeeld naar kosten beheer en administratie zijn tot stand gekomen aan de hand van de urenregistratie per persoon over 2016, waarbij is geoordeeld dat deze ook een juiste weergave geeft voor 2020.

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Verenigen	17,34%	18,97%	17,34%
Humanistische levensbeschouwing	31,68%	34,67%	31,68%
Activiteiten	27,36%	29,94%	27,36%
Wervingskosten	7,47%	3,54%	7,47%
Kosten beheer en administratie	16,15%	12,87%	16,15%
	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>	<u>100,00%</u>

Toelichting enkelvoudige lastenverdeling (model C) Humanistisch Verbond

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Besteed aan doelstellingen			Wervings- kosten	Kosten beheer en administratie	Totaal 2020	Begroot 2020	Totaal 2019
	Verenigen	Humanistische levens- beschouwing	Activiteiten					
Directe activiteitskosten	216.770	252.988	111.356	138.248	0	719.362	1.080.813	811.935
Personeelskosten	267.350	488.532	421.871	115.185	249.027	1.541.965	1.551.700	1.554.008
Huisvestingskosten	21.078	38.516	33.260	9.081	19.633	121.568	124.370	119.662
Kantoor- en algemene kosten	68.168	124.564	107.567	29.369	63.496	393.164	416.975	404.789
Afschrijving	3.342	6.107	5.274	1.440	3.114	19.276	23.000	19.757
Totaal	576.708	910.707	679.328	293.323	335.270	2.795.335	3.196.858	2.910.151

TOELICHTING OP ENKELVOUDIGE LASTENVERDELING (MODEL C) HUMANISTISCH VERBOND

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen:			
Verenigen	216.770	335.000	218.206
Humanistische levensbeschouwing	252.988	376.000	323.942
Activiteiten	111.356	217.813	180.817
	<u>581.114</u>	<u>928.813</u>	<u>722.965</u>
Activiteitskosten voor werving:			
Resultaatgebied Marketing en Werving			
Werving leden	126.806	98.000	68.952
Werving nalatenschappen	0	15.000	0
Werving donateurs	5.337	25.000	16.680
Merchandising	6.105	14.000	3.338
	<u>138.248</u>	<u>152.000</u>	<u>88.970</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u><u>719.362</u></u>	<u><u>1.080.813</u></u>	<u><u>811.935</u></u>

Voor de toelichting verwijzen we naar de samengevoegde jaarrekening.

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Personeelskosten			
Salarissen	1.134.346	1.218.900	1.201.024
Sociale lasten	183.698	207.200	194.961
Pensioenpremies	102.276	97.500	108.287
Uitzendkrachten/ inhuur derden	82.381	5.000	22.289
Opleidingskosten	13.055	30.000	26.830
Overige personeelskosten	84.007	41.500	49.780
	<u>1.599.763</u>	<u>1.600.100</u>	<u>1.603.171</u>
Af - ontvangen ziekengeld	0	0	0
- doorberekende salarissen	57.798	48.400	49.163
Totaal personeelskosten	<u><u>1.541.965</u></u>	<u><u>1.551.700</u></u>	<u><u>1.554.008</u></u>

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Huisvestingskosten			
Huur (inclusief energie en water)	96.039	95.833	93.781
Huisvestingskosten afdelingen	5.256	5.937	6.608
Verzekeringen	3.092	2.600	2.359
Kantinekosten	0	0	0
Schoonmaakkosten	12.006	9.000	10.788
Verhuizing 2017	0	0	0
Overige huisvestingskosten	5.175	11.000	6.126
	<u><u>121.568</u></u>	<u><u>124.370</u></u>	<u><u>119.662</u></u>

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Kantoor- en algemene kosten			
Portokosten	19.604	14.000	22.889
Financiële administratie	63.112	58.000	59.933
Kosten contributieinning	0	0	0
Relatiebeheer structureel	74.286	90.000	88.026
Relatiebeheer incidenteel	-11.128	24.000	21.661
Relatiebeheer migratie Ifunds	91.569	25.000	33.577
Interne dienstverlening Humanitas	0	0	0
Advieskosten	1.746	25.000	20.002
Accountantskosten	18.121	19.250	18.150
Automatisering	30.088	45.000	38.310
Telefoon en faxkosten	10.912	6.500	6.975
Drukwerk	5.732	3.500	2.577
Repro	5.554	8.000	3.653
Kantoorbenodigdheden	1.976	4.500	2.916
Lidmaatschappen/contributies	20.330	15.000	14.135
Bestuurskosten	13.153	13.000	12.478
Organisatiekosten Afdelingen	36.969	47.605	40.044
Overige kosten Afdelingen	3.911	4.620	13.614
Overige algemene en organisatiekosten	7.229	14.000	5.850
	<u>393.164</u>	<u>416.975</u>	<u>404.789</u>

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Afschrijvingen			
Afschrijvingen	19.276	23.000	19.757
	<u>19.276</u>	<u>23.000</u>	<u>19.757</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de directie van Vereniging Humanistisch Verbond

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de samengevoegde jaarrekening 2020 van Vereniging Humanistisch Verbond te Utrecht (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Humanistisch Verbond op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevoegde en enkelvoudige balans per 31 december 2020;
2. de samengevoegde en enkelvoudigestaat van baten en lasten over 2020;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Humanistisch Verbond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan is aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende Organisaties'. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of Vereniging Humanistisch Verbond in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij zij het voornemen heeft om Vereniging Humanistisch Verbond te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Vereniging Humanistisch Verbond.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Vereniging Humanistisch Verbond;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie en het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Baarn, 22 juni 2021
Meerwijk Stanton Groep B.V.

w.g. Drs. M.J. Freriks RA